

บทที่ 11

การพัฒนาการสาธารณสุข

นโยบายและแนวทางดำเนินการ

นโยบาย

1. ประชากรเป็นกำลังอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ความสมบูรณ์ทางสุขภาพอนามัยเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมสมรรถภาพในด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพของบุคคลในวัยต่างๆ อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม โดยเหตุนี้การพัฒนาการสาธารณสุขจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งรีบปฏิบัติพร้อมไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอื่นๆ การพัฒนาเศรษฐกิจด้านสาธารณสุขควรมุ่งดำเนินการโดยอาศัยนโยบาย ดังนี้

(1) ส่งเสริมให้ประชากรของประเทศมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง โดยส่งเสริมการสุขาภิบาลและอนามัย เพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ และขยายบริการอนามัยแก่ประชาชนทั่วไป ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งปราบปรามและป้องกันโรคติดต่อและโรคระบาดอื่นๆ ซึ่งบั่นทอนสุขภาพและชีวิตประชาชน

(2) ให้การบำบัดและรักษาพยาบาลประชาชนที่เจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ หรือ อุบัติเหตุต่างๆ โดยจัดให้มีโรงพยาบาลในที่ชุมนุมชนหนาแน่น และสถานีอนามัยทั่วราชอาณาจักร

(3) อบรมแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่วิชาการอื่นๆ ให้มีความรู้ ความชำนาญในวิทยาการแผนใหม่อยู่เป็นประจำ และขยายการผลิตจำนวนแพทย์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาพยาบาลให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศ

(4) ให้มีการวิเคราะห์วิจัยทางการแพทย์ รวมทั้งการศึกษาค้นคว้า และชั้นสูตรวินิจฉัยสาเหตุของโรคต่างๆ ในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ รวมทั้งการควบคุมและวิเคราะห์อาหาร และยา และการผลิตยาปฏิชีวนะต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานในด้านการแพทย์และการอนามัย

แนวทางดำเนินการ

2. ดำเนินงานให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ข้อนี้ กระทรวงสาธารณสุขจะยึดถือแนวทางต่อไปนี้

ก. การแพทย์ ดำเนินงานด้านพัฒนาการแพทย์ โดยจัดตั้งและปรับปรุงโรงพยาบาลทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปรับปรุงและขยายการดำเนินงานของโรงพยาบาลในจังหวัดที่มีประชากรหนาแน่น จัดตั้งโรงพยาบาลในอำเภอที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นเร่งด่วน ปรับปรุงและยกฐานะโรงพยาบาลประจำภาคให้เข้าระดับมาตรฐานเป็นศูนย์กลางของโรงพยาบาลจังหวัดใกล้เคียง จัดตั้งและขยายโรงพยาบาลเฉพาะโรค เช่น โรงพยาบาลประสาทและโรคติดต่อ เป็นต้น และทำการฝึกอบรมแพทย์ พยาบาลในด้านวิชาการแผนใหม่ให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น นอกจากนี้จะต้องหาวิธีการสนับสนุนให้แพทย์และพยาบาลได้ไปประจำปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคมากขึ้น

ข. การอนามัย

(1) ดำเนินงานพัฒนาด้านอนามัย โดยขยายงานป้องกันควบคุมและปราบปรามโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ อันเป็นโรคติดต่ออันตราย และโรคติดต่ออื่นๆ เช่น ไข้มาลาเรีย โรคเท้าช้าง วัณโรค โรคเรื้อน โรคคุดทะราด ให้อยู่ในข่ายที่ควบคุมได้ การปฏิบัติงานดังกล่าวจะปฏิบัติงานเคลื่อนที่ โดยจะสนับสนุนหน่วยอนามัยเคลื่อนที่ในท้องที่ชายแดนและห่างไกลเป็นพิเศษ

(2) ดำเนินงานด้านส่งเสริมอนามัย เพื่อเพิ่มสุขภาพ พลามัยแก่ประชาชน โดยงานพัฒนาอนามัยท้องถิ่น การอนามัยโรงเรียน การสงเคราะห์แม่และเด็ก และงานโภชนาการชนบท เป็นต้น การดำเนินงานดังกล่าวควรจะให้สอดคล้องกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนาชุมชน

(3) ปรับปรุงและขยายสถานอนามัย โดยกำหนดจะสร้างสถานอนามัยชั้น 1 ในอำเภอต่างๆ ที่สำคัญให้ได้จำนวนมากพอ และจะสร้างสถานอนามัยชั้น 2 เพิ่มขึ้น สถานีอนามัยชั้น 1 จะช่วยให้บริการในด้านการรักษาพยาบาลขั้นต้น และส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในท้องถิ่นที่ห่างไกลจากโรงพยาบาลได้เป็นส่วนใหญ่ และในโอกาสต่อไปสถานอนามัยจะต้องเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานปราบปรามโรคติดต่อต่างๆ

(4) ผลิตพยาบาล ผดุงครรภ์ และอนามัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ช่วยพยาบาลและพนักงานอนามัยจัตวา เพื่อใช้ในงานด้านอนามัยทุกแขนงให้พอเพียง

ค. วิทยาศาสตร์การแพทย์ ดำเนินการจัดส่งยาให้แก่โรงพยาบาลและสถานีอนามัยตามส่วนภูมิภาคโดยดำเนินงานร่วมกับโรงงานเภสัชกรรม จัดตั้งหน่วยชั้นสูตรโรคโดยร่วมมือกับกรมอนามัย และสถานวิทยาศาสตร์สาธารณสุขแห่งชาติ ซึ่งจัดตั้งแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2507 จะเป็นศูนย์กลางให้การวิเคราะห์วิจัยทางการแพทย์

เป้าหมายการพัฒนา

3. แผนพัฒนาด้านสาธารณสุขในระยะ พ.ศ. 2507-2509 จะปฏิบัติงานให้บรรลุถึงเป้าหมายต่อไปนี้คือ

(1) การแพทย์ ปรับปรุงและขยายบริการรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย ทั้งใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในส่วนภูมิภาค จะขยายจำนวนเตียง และเพิ่มแพทย์และพยาบาล โดยให้อัตราส่วนจำนวนเตียงคนไข้ต่อประชากรลดจาก 1 : 3,700 คน ใน พ.ศ. 2506 เป็น 1 : 2,800 คน ใน พ.ศ. 2509 และในส่วนกลางจะขยายบริการให้จำนวนเตียงคนไข้ต่อประชากรลดจากอัตรา 1 : 290 คน ใน พ.ศ. 2506 เป็น 1 : 270 คน ใน พ.ศ. 2509

(2) การอนามัย ส่งเสริมการอนามัยของประชาชน โดยทำการกำจัดและป้องกันโรคติดต่อให้อยู่ในข่ายควบคุมได้ และส่งเสริมการสุขาภิบาลท้องถิ่น โดยการจัดหาน้ำกิน-น้ำใช้ในชนบทให้ทั่วถึง ส่งเสริมการสงเคราะห์แม่และเด็ก ปรับปรุงและสร้างสถานีอนามัยชั้น 1 ปีละ 10-15 แห่ง

(3) การวิทยาศาสตร์การแพทย์ ดำเนินงานด้านวิเคราะห์ วิจัยทางการแพทย์ ได้หลายแขนงยิ่งขึ้น เช่น การวิจัยไวรัส เพิ่มงานวิจัยทางพยาธิวิทยา ทางแบคทีเรียวิทยา พาราสิตวิทยา เภสัชวิทยา และผลิตยาปฏิชีวนะ

งบพัฒนาการสาธารณสุข

1. งบประมาณ

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	โครงการ	งบประมาณ			รวม
		2507	2508	2509	
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข		20.31	21.00	21.00	62.31
1. กำจัดกวาดล้างไข้มาลาเรีย		20.00	20.00	20.00	60.00
2. ควบคุมโรคเท้าช้าง		0.31	1.00	1.00	2.31
กรมการแพทย์		78.54	83.01	94.36	255.91
1. โรงพยาบาลส่วนภูมิภาค		42.67	53.83	61.91	158.41
2. โรงพยาบาลโรคจิต		10.90	12.61	11.68	35.19
3. โรงพยาบาลหญิงและเด็ก		7.03	6.58	4.07	17.68
4. โรงพยาบาลเลิดสิน		10.75	4.88	6.00	21.63
5. โรงพยาบาลสงฆ์		0.61	0.61	0.61	1.83
6. วิทยาลัยครูพยาบาล		6.58	4.50	4.09	15.17
7. สถาบันมะเร็ง		-	-	6.00	6.00
กรมอนามัย		81.07	107.75	123.95	312.77
1. ควบคุมโรคติดต่อ		5.14	5.14	5.71	15.99
2. ควบคุมอุตสาหกรรม		7.15	7.16	7.16	21.47
3. ควบคุมวัณโรค		11.83	11.70	11.83	35.36
4. ศัลยกรรมทรวงอก		2.87	4.44	5.59	12.90
5. ปราบปรามโรคเรื้อรัง		18.72	19.47	20.91	59.10
6. สงเคราะห์แม่และเด็ก		7.21	8.54	10.42	26.17
7. ผลิตพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย		1.34	1.81	2.30	5.45
8. โภชนาการชนบท		1.53	1.53	1.72	4.78
9. ปรับปรุงและขยายสถานอนามัย		18.42	27.54	34.15	80.11
10. อนามัยโรงเรียน		3.61	4.55	5.95	14.11
11. ป้องกันไข้ทรพิษ		0.94	1.03	1.06	3.03
12. พัฒนาการอนามัยท้องถิ่น		2.31	4.84	7.15	14.30
13. จัดหาน้ำสะอาดในชนบท		-	10.00	10.00	20.00
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์		6.24	4.18	5.27	15.69
1. สถานวิทยาศาสตร์สาธารณสุขแห่งชาติ		6.24	4.18	5.27	15.69
รวม		186.16	215.94	244.58	646.68

2. เงินกู้ต่างประเทศ

(ล้านบาท)

โครงการ	2507		2509		2504		รวม	
	เงิน บาท	เงิน ต่างประ เทศ	เงิน บาท	เงิน ต่างประ เทศ	เงิน บาท	เงิน ต่างประ เทศ	เงิน บาท	เงิน ต่างประ เทศ
สำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุข								
1. กำจัดกวาดล้าง ไข้มาลาเรีย	-	-	45.82	23.82	45.78	29.64	91.60	53.46
รวม	-		69.64		75.42		145.06	

หมายเหตุ : ยอดเงินกู้ รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินบาทไว้ด้วย

3. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ

(ล้านบาท)

โครงการ	2507	2508	2509	รวม
ก. สหรัฐอเมริกา	33.00	42.00	46.00	121.00
1. กำจัดกวาดล้างไข้มาลาเรีย				
2. พัฒนาการอนามัยท้องถิ่น				
ข. สหประชาชาติ	3.60	3.60	3.60	10.80
1. วิทยาลัยครูพยาบาล				
2. ควบคุมคุดทะราด				
3. ปราบปรามวัณโรค				
4. โภชนาการชนบท				
5. สงเคราะห์แม่และเด็ก อื่นๆ				
ค. แชนโคลัมโบ	8.00	8.00	10.00	26.00
1. โรงพยาบาลส่วนภูมิภาค				
2. โรงพยาบาลเลิดเสน				
3. โรงพยาบาลหญิงและเด็ก				

โครงการ	2507	2508	2509	รวม
อื่นๆ				
ง. แหล่งอื่นๆ	8.00	8.00	9.00	25.00
1. วิจัยประสาท (เยอรมนี)				
2. ศัลยกรรมทรวงอก (มูลนิธิเอกชน)				
3. สถาบันวิทยาศาสตร์สาธารณสุขแห่งชาติ เยอรมนี)				
อื่นๆ				
รวม	52.60	61.60	68.60	182.80

รวมงบพัฒนาการสาธารณสุข

(ล้านบาท)

รายการ	2507	2508	2509	รวม
งบประมาณ	186.16	215.94	244.58	646.68
เงินกู้ต่างประเทศ	-	69.64	75.42	145.06
เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	52.60	61.60	68.60	182.80
รวม	238.76	347.18	388.60	974.54

โครงการพัฒนาการสาธารณสุข

การแพทย์

4. (1) โครงการโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค ในระยะดำเนินงานตามแผนพัฒนา พ.ศ. 2507-2509 จะมีการปรับปรุงโรงพยาบาลส่วนภูมิภาคซึ่งในขณะนี้มียู่ 83 แห่ง เป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัด 68 แห่ง และโรงพยาบาลอำเภอ 15 แห่ง โดยจะมุ่งหนักไปในการขยายและปรับปรุงบริการให้เหมาะสมขึ้น จะเพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ในการแพทย์ที่จำเป็นให้เพียงพอ และจะปรับปรุงและขยายโรงพยาบาลจังหวัดให้มีมาตรฐานสูงเป็นโรงพยาบาลภาค 3 แห่ง เป็นอย่างน้อย คือ โรงพยาบาลพระพุทธชินราช พิษณุโลก เป็นโรงพยาบาลภาคเหนือ โรงพยาบาลนครราชสีมา เป็นโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และโรงพยาบาลสงขลา เป็นโรงพยาบาลภาคใต้ โรงพยาบาลภาคทั้ง 3 แห่งนี้ แต่ละแห่งจะมีการขยายอาคาร เพิ่มเตียงคนไข้

จาก 300 เตียงเป็น 450-500 เตียง ประกอบด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาการแพทย์ต่างๆ พร้อมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรักษาพยาบาลและฝึกอบรมวิชาการแพทย์แผนใหม่แก่โรงพยาบาลในจังหวัดใกล้เคียง

ในด้านการก่อสร้างอื่นๆ ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 จะจัดสร้างโรงพยาบาลอำเภออีกเพียง 1 แห่ง ที่อำเภอยะโสธร จังหวัดอุบลราชธานี จะปรับปรุงโรงพยาบาลจังหวัดขอนแก่นให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และเพิ่มเตียงคนไข้อีกประมาณ 200 เตียง นอกจากนี้จะสร้างตึกสูติกรรม และตึกเด็กเพิ่มตามโรงพยาบาลต่างๆ รวม 30 แห่ง สร้างตึกผ่าตัดและตึกรังสีวิทยา รวม 25 แห่ง สร้างอาคารเพิ่มเติมจุเตียงคนไข้ 25 เตียง และ 50 เตียง อีกประมาณ 35 แห่ง รวมเป็นจำนวนเตียงคนไข้เพิ่มขึ้นประมาณ 800-1,000 เตียงต่อปี เป็นผลให้จำนวนเตียงคนไข้เพิ่มจาก 7,190 ใน พ.ศ. 2506 เป็นประมาณ 10,200 เตียง ใน พ.ศ. 2509 อัตราส่วนของจำนวนเตียงคนไข้ต่อประชากรจะลดลงจาก 1 : 3,700 ใน พ.ศ. 2506 เป็น 1 : 2,800 ใน พ.ศ. 2509 จำนวนแพทย์และพยาบาลจะเพิ่มจากจำนวน 538 คน และ 1,267 คน ใน พ.ศ. 2506 เป็นจำนวน 778 คน และ 1,867 คน ใน พ.ศ. 2509 ตามลำดับ อัตราส่วนระหว่างแพทย์ พยาบาล และเตียงคนไข้จะเท่ากับ 1 : 2.4 : 13 ซึ่งใกล้เคียงกับมาตรฐานตามมาตรฐานสากล คือ 1 : 4 : 10

(2) โครงการปรับปรุงและขยายโรงพยาบาลส่วนกลาง ใน พ.ศ. 2507-2509 จะมีการปรับปรุงและขยายโรงพยาบาลส่วนกลางในสังกัดกรมแพทย์ 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลเลิดสิน โรงพยาบาลหญิง และเด็ก และโรงพยาบาลสงฆ์ โดยจะขยายเตียงคนไข้ เพิ่มจากจำนวน 1,960 เตียง ใน พ.ศ. 2506 เป็น 2,210 เตียง ใน พ.ศ. 2509 และจะเพิ่มแพทย์และพยาบาลจากจำนวน 126 คน และ 381 คน ใน พ.ศ. 2506 เป็น 148 คน และ 554 คน ใน พ.ศ. 2509 นอกจากนี้แล้วจะได้ปรับปรุงขยายสถาบันมะเร็ง ซึ่งเวลานี้อยู่กับโรงพยาบาลหญิง เป็นสถาบันเอกเทศใน พ.ศ. 2509

นอกจากโรงพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์แล้ว ยังมีโรงพยาบาลในส่วนกลางที่สังกัดหน่วยราชการต่างๆ อีก โรงพยาบาลเหล่านี้มีจำนวนเตียงประมาณ 7,000 เตียง มีแพทย์ 650 คน และพยาบาล 1,700 คน รวมโรงพยาบาลของรัฐบาลในกรุงเทพฯ ทั้งสิ้น มีจำนวนเตียงประมาณ 8,960 เตียง ประกอบด้วยแพทย์ 776 คน พยาบาล 2,080 คน คาดว่าใน พ.ศ. 2509 จำนวนเตียงคนไข้จะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 10,100 เตียง ประกอบด้วยแพทย์ 923 คน และพยาบาล 2,704 คน อัตราส่วนของแพทย์ พยาบาล และเตียงคนไข้จะลดลงจาก 1 : 2.7 : 11.5 ใน พ.ศ. 2506 เป็น 1 : 2.9 : 10.9 ใน พ.ศ. 2509 อัตราส่วนเตียงคนไข้ต่อประชากรทั้งสิ้นจะลดลงจาก 1 : 290 ใน พ.ศ. 2506 เป็น 1 : 270 ใน พ.ศ. 2509

(3) โครงการโรงพยาบาลโรคจิตและโรคประสาท

ก. โรงพยาบาลโรคจิต ในปัจจุบันมีโรงพยาบาลโรคจิตอยู่ 6 แห่ง คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา (ธนบุรี) โรงพยาบาลศรีศรีอยุธยา (นนทบุรี) โรงพยาบาลสวนปรุง (เชียงใหม่) โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ (สุราษฎร์ธานี) โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์ (อุบลราชธานี) และโรงพยาบาล นครราชสีมา โรงพยาบาลเหล่านี้รับคนไข้ได้ทั้งสิ้นประมาณ 5,000 เตียง ใน พ.ศ. 2509 จะขยายเตียงรับคนไข้ได้ทั้งสิ้นประมาณ 5,350 เตียง ส่วนจำนวนแพทย์และพยาบาลเดิมมีแพทย์ 76 คน พยาบาล 111 คน ใน พ.ศ. 2509 จะเพิ่มแพทย์เป็น 108 คน และเพิ่มพยาบาลเป็น 141 คน ตามลำดับ

ข. โรงพยาบาลโรคประสาท ปัจจุบันโรงพยาบาลประสาท พญาไท มีเตียงรับคนไข้ประมาณ 150 เตียง ประกอบด้วยแพทย์ 16 คน และพยาบาล 26 คน ใน พ.ศ. 2507-2509 จะสร้างตึกคนไข้ภายในขนาด 50 เตียง 1 หลัง และตึกพักฟื้นขนาด 50 เตียง 1 หลัง และจะสร้างตึกอาชีวะบำบัดอย่างละ 1 หลัง พร้อมทั้งจะส่งเสริมงานค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับโรคประสาทให้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้จะสร้างโรงพยาบาลประสาทขนาด 100 เตียง เพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่จังหวัดสงขลา และจะสร้างโรงพยาบาลโรคจิตและโรคประสาทสำหรับเด็กขนาด 50 เตียง ขึ้นที่ซานพระนคร เมื่อรวมกับจำนวนเตียงคนไข้ที่มีอยู่เดิม จะเป็นจำนวนเตียงคนไข้รวมทั้งสิ้น 400 เตียงใน พ.ศ. 2509 ส่วนจำนวนคนไข้นอกจะขยายบริการตรวจคนไข้เพิ่มจากวันละ 150 คน เป็นวันละประมาณ 250 คน โดยมีจำนวนแพทย์ พยาบาลเพิ่มขึ้นตามปริมาณงาน

ค. โรงพยาบาลเด็กปัญญาอ่อน ได้จัดสร้างและเริ่มดำเนินงานได้เมื่อ พ.ศ. 2503 ปัจจุบันมีเตียงคนไข้ 150 เตียง ในระหว่าง พ.ศ. 2507-2509 จะสร้างตึกคนไข้ขนาด 50 เตียง 2 หลัง สำหรับเด็กหญิงและชาย

การอนามัย

5. (1) โครงการควบคุมและกำจัดโรคระบาด เช่น อหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ และไทฟอยด์ มิให้เกิดโรคได้ในประเทศไทย ได้มีการสร้างโรงพยาบาลโรคติดต่ออันตรายที่จังหวัดนนทบุรี และในระยะนี้ได้ดำเนินการควบคุมไข้ทรพิษ โดยการปลูกฝีให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะเด็กเกิดใหม่ประมาณปีละ 900,000 คน

(2) โครงการกำจัดกวาดล้างไข้มาลาเรีย นับตั้งแต่ได้เริ่มดำเนินการควบคุมและกำจัดไข้มาลาเรียตั้งแต่ปี 2492 โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอนามัยโลกในระยะเริ่มต้น และจากสหรัฐอเมริกา ในระยะต่อมาปรากฏว่า การตายด้วยไข้มาลาเรียได้ลดต่ำลงเป็นอย่างมาก

แต่ยังไม่สามารถจะทำการกำจัดกวาดล้างได้โดยสิ้นเชิง ใน พ.ศ. 2507 จึงจะเริ่มดำเนินงานในระยะที่สองเป็นโครงการ 8 ปี โดยคาดว่าจะทำการกำจัดกวาดล้างไข้มาลาเรียให้หมดสิ้นได้ภายใน พ.ศ. 2514

ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 ตามแผนงานเดิม จะทำการพ่นเคมีเพื่อตัดวงจรการแพร่ของโรคในท้องที่ๆ ยังมีไข้มาลาเรียสูง (อัตราผู้ป่วยเกิน 500 ราย ต่อประชากร 1,000,000 คน ในรอบ 1 ปี) ในท้องที่ 18 จังหวัด รวม 80 อำเภอ ซึ่งมีประชากรประมาณ 6.2 ล้านคน การพ่นเคมีนี้จะต้องทำติดต่อกันในระยะ 3 ปี เพื่อป้องกันมิให้เชื้อมาลาเรียกลับลุกลามขึ้นได้อีก อันเป็นการกำจัดไข้มาลาเรียขั้นสมบูรณ์ ในขณะที่เดียวกันต้องทำการค้นหาผู้ป่วย พร้อมกับการพ่นเคมีในท้องที่ที่ยังพ่นเคมีติดต่อกันไม่ถึง 3 ปี และมีภาวะไข้มาลาเรียต่ำ (มีอัตราเชื้อไข้มาลาเรียไม่เกินร้อยละ 1) ในท้องที่ 40 จังหวัด รวม 163 อำเภอ ซึ่งมีประชากรประมาณ 11.3 ล้านคน และทำการค้นหาผู้ป่วยและให้การบำบัดรักษาจนหายขาดในท้องที่ที่ทำการพ่นเคมีติดต่อกันมาอย่างน้อย 3 ปี ในท้องที่ 52 จังหวัด รวม 280 อำเภอ ซึ่งมีประชากรประมาณ 14.0 ล้านคน ทั้งนี้คาดว่าอัตราตายด้วยไข้มาลาเรียจะลดลงจาก 250 คนในประชากรแสนคนใน พ.ศ. 2493 เหลือเพียงอัตราตาย 7 คนต่อประชากรแสนคนใน พ.ศ. 2509

(3) โครงการควบคุมโรคเท้าช้าง เริ่มดำเนินงานเมื่อ พ.ศ. 2504 ใน พ.ศ. 2507-2509 จะทำการสำรวจผู้มีเชื้อพยาธิโรคเท้าช้างในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และปัตตานี ซึ่งมีประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 1.5 ล้านคน จะจัดตั้งสำนักงานควบคุมโรคเท้าช้าง พร้อมทั้งศูนย์วิจัยโรคเท้าช้างที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และจัดตั้งหน่วยประมวลผลเคลื่อนที่ 2 หน่วย ประกอบด้วยแพทย์และนักวิทยาศาสตร์เพื่อตรวจสอบผลของการควบคุมโรค

(4) โครงการควบคุมวัณโรค ได้ดำเนินการฉีดวัคซีน บี ซี จี ให้แก่ประชาชนทั่วไปตั้งแต่ พ.ศ. 2496 ในระหว่าง พ.ศ. 2507-2509 จะขยายเขตปฏิบัติงานควบคุมของหน่วยสำรวจวัณโรคเคลื่อนที่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประมาณว่าจะมีประชาชนได้รับการทดสอบทูเบอร์คูลินประมาณ 3.6 ล้านคน และได้รับการฉีดวัคซีน บี ซี จี ประมาณ 1.5 ล้านคน จะจัดตั้งหน่วยสำรวจวัณโรคเคลื่อนที่รวม 6 หน่วยในพระนครและธนบุรี 4 หน่วย และส่วนภูมิภาค 2 หน่วย และจะสร้างสถานตรวจโรคปอดที่จังหวัดยะลา และปรับปรุงงานของสถานตรวจโรคปอดที่ยศเส เชียงใหม่ และขอนแก่น

ในด้านเกี่ยวกับการศัลยกรรมทรวงอก จะจัดตั้งโรงพยาบาลโรคปอดขึ้นที่จังหวัดขอนแก่น รับผู้ป่วยได้ประมาณ 100 เตียงในระยะแรก และจะปรับปรุงโรงพยาบาลโรคปอดที่จังหวัดนนทบุรี รวมเป็นจำนวนเตียงคนไข้ทั้งสิ้น 500 เตียง ใน พ.ศ. 2509 ทั้งนี้คาดว่าอัตรา

ประชากรตายด้วยวัณโรคจะลดจาก 31.2 ต่อประชากรแสนคนใน พ.ศ. 2504 เป็นประมาณ 20 ต่อประชากรแสนคนใน พ.ศ. 2509

(5) **โครงการควบคุมคุดทะราด** โครงการควบคุมคุดทะราดเริ่มต้นดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2493 โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอนามัยโลกและยูนิเซฟ ใน พ.ศ. 2507-2509 เป็นระยะดำเนินงานขั้นสุดท้ายของโครงการในรูปของการเฝ้าคอยระวัง โดยการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท้องถิ่น และหน่วยควบคุมคุดทะราดเคลื่อนที่ 8 หน่วย ในการตรวจและบำบัดประชากรในเขตที่สงสัยว่าจะมีโรคคุดทะราดชุกชุม คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 จังหวัด ภาคกลาง 10 จังหวัด ภาคเหนือ 6 จังหวัด และภาคใต้ 14 จังหวัด รวมประชากรในท้องที่ๆ จะได้รับการตรวจและบำบัดประมาณปีละ 6 ล้านคน

(6) **โครงการปราบปรามโรคเรื้อน** โครงการนี้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2498 โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอนามัยโลกและยูนิเซฟ การดำเนินงานเริ่มที่จังหวัดขอนแก่น โดยจัดส่งหน่วยเคลื่อนที่ออกไปปฏิบัติงานสำรวจ และบำบัดรักษาผู้ป่วย การปฏิบัติงานได้รับผลเป็นที่น่าพอใจ ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 จึงกำหนดจะขยายการดำเนินงานของหน่วยเคลื่อนที่ออกไปเป็น 14 จังหวัด

สำหรับสถานพยาบาลโรคเรื้อน ในปัจจุบันมีสถานพยาบาลโรคเรื้อน 2 แห่ง นิคมผู้ป่วยโรคเรื้อน 13 แห่ง และหน่วยควบคุมโรคเรื้อน 12 แห่ง ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 จะจัดตั้งหน่วยควบคุมโรคเรื้อนในจังหวัดภาคใต้อีก 3 แห่ง และจะติดตามผลการจัดตั้งสถานพักฟื้น และปรับปรุงการดำเนินงานของนิคมโรคเรื้อน

การส่งเสริมการอนามัยและการสุขภาพ

6. (1) **โครงการปรับปรุงและขยายสถานอนามัย** ใน พ.ศ. 2507-2509 จะปรับปรุงและขยายสถานอนามัยชั้นสองเป็นชั้นหนึ่งปีละ 10-15 แห่ง และจะจัดสร้างสถานอนามัยชั้นสองในท้องที่ที่ประชากรให้เงินสมทบ และในตำบลที่มีประชากรหนาแน่นปีละประมาณ 15 แห่ง เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในท้องที่กันดารได้มากขึ้น

(2) **โครงการพัฒนาอนามัยท้องถิ่น** ดำเนินการมาแล้ว 10 ปี โดยมีมุ่งหมายจะปรับปรุงการสุขภาพในครัวเรือน และการจัดหาน้ำกินน้ำใช้ให้ทั่วถึงในเขตพัฒนาอนามัย ใน พ.ศ. 2507-2509 จะทำการปรับปรุงการสุขภาพเพิ่มขึ้นอีก 2,000 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากรในเขตที่จะทำการปรับปรุงทั้งสิ้นประมาณ 2 ล้านคน และจะขยายเขตการปฏิบัติงานติดตามผลให้ทั่วถึงใน 71

จังหวัด เป็นจำนวนหมู่บ้านในเขตติดตามผลรวมทั้งสิ้น 8,500 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากรประมาณ 8 ล้านคน

(3) **โครงการจัดหาน้ำสะอาดในชนบท** การจัดหาน้ำกินน้ำใช้ในหมู่บ้านตามชนบทจะเริ่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการปรับปรุงบ่อน้ำที่มีอยู่ให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ค้นหาแหล่งน้ำกินน้ำใช้โดยการขุดบ่อเพิ่มเติมหรือสร้างที่ขังน้ำ และเจาะหาน้ำบาดาลในท้องที่ๆ กันดารน้ำ โดยประสานงานใกล้ชิดกับกรมการปกครองและกรมทรัพยากรธรณีในการสำรวจแหล่งน้ำและความต้องการของราษฎร

(4) **โครงการสงเคราะห์แม่และเด็ก** ในปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์แม่และเด็กอยู่ 3 แห่ง คือ สถานสงเคราะห์แม่และเด็กกรุงเทพฯ สถานสงเคราะห์แม่และเด็กเชียงใหม่ และสถานอนามัยเด็กกลางนนทบุรี และมีหน่วยสงเคราะห์แม่และเด็กเคลื่อนที่อยู่ที่ 3 หน่วย ประจำอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ภาคละ 1 หน่วย เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นกันดารที่อยู่ห่างไกลจากสถานอนามัย ในระหว่าง พ.ศ. 2507-2509 จะขยายการให้บริการสงเคราะห์แม่และเด็กที่สถานสงเคราะห์แม่และเด็กกรุงเทพฯ เชียงใหม่ และนนทบุรี และจะจัดหน่วยบริการสงเคราะห์แม่และเด็กเคลื่อนที่แก่ประชาชนในท้องที่กันดารทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางจังหวัดในภาคกลาง และ 4 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งประมาณว่าจะสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้เพิ่มจากเดิมอีกหนึ่งเท่าตัว

(5) **โครงการอนามัยโรงเรียน** ในขณะนี้กองอนามัยโรงเรียนได้ดำเนินอนามัยโรงเรียนในส่วนกลางจำนวน 185 โรงเรียน มีหน่วยอนามัยโรงเรียนในส่วนกลาง 8 หน่วย ใน พ.ศ. 2507-2509 จะจัดตั้งหน่วยอนามัยเคลื่อนที่เพิ่มขึ้นรวม 13 หน่วย คือ ในพระนครและธนบุรี 4 หน่วย และส่วนภูมิภาค 9 หน่วย

(6) **โครงการโภชนาการชนบท** เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นชนบทมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และการสงวนคุณค่าอาหารที่เป็นประโยชน์ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนธาตุอาหาร ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพของมารดาและทารกในวัยเยาว์ ช่วยบำบัดโรคภัยต่างๆ ที่มีอัตราการตายสูง เช่น โรคในเด็กอ่อน และโรคกะเพาะอาหารและพยาธิลำไส้ เป็นต้น ในระยะของแผนพัฒนาฯ พ.ศ. 2507-2509 การดำเนินงานโภชนาการชนบทจะมีการขยายงานออกไปตามสมควร โดยขยายเขตทดลองการโภชนาการอีก 10 หมู่บ้านในจังหวัดอุบลราชธานี ขยายการผลิตน้ำมันตับปลาเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 15 ล้านแคปซูล เพื่อแจกจ่ายแก่มารดา ทารก และประชาชนทั่วไป และขยายงานผสมเกลือกับโปแตสเซียมไอโอเดทที่สถานีผสมเกลือที่เด่นชัย จังหวัดแพร่ เป็นปีละประมาณ 600 ตัน เพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนที่เป็นโรคคอพอก

ผลงานและความคาดหวังในอนาคต

7. เมื่อพิจารณาจากการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาด้านสาธารณสุขในระยะ 3 ปีแรก (พ.ศ. 2504-2506) จะเห็นได้ว่างบประมาณส่วนใหญ่ได้ใช้จ่ายไปในด้านการรักษาพยาบาลมากกว่าด้านอนามัย ทั้งนี้ เนื่องจากมีความจำเป็นต้องปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาลดังกล่าวแล้ว ในระยะปรับปรุงตามแผนพัฒนาด้านสาธารณสุขใน 3 ปีหลัง (2507-2509) พอจะเปรียบเทียบความสำคัญของงานด้านอนามัยและการแพทย์ได้ว่าทั้งสองด้านมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทัดเทียมกัน ดังจะเห็นได้จากการจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยในระหว่างปี 2507-2509

8. อย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานพัฒนาด้านสาธารณสุขยังประสบปัญหาอุปสรรคอยู่หลายประการ เป็นต้นว่า การขาดแคลนแพทย์ชำนาญเฉพาะโรคซึ่งควรมีประจำโรงพยาบาลภาคทุกภาค การขาดแคลนแพทย์ประจำสถานีอนามัยอันเป็นอุปสรรคสำคัญทำให้ไม่สามารถจัดตั้งสถานีอนามัยชั้นหนึ่งได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนการขาดการประสานงานโดยใกล้ชิดระหว่างโรงพยาบาลตามส่วนภูมิภาค สถานีอนามัย และอนามัยจังหวัด อันเนื่องมาจากการคมนาคมไม่สะดวกประการหนึ่ง และเนื่องจากลักษณะการแบ่งแยกงานระหว่างกรม ทำให้เจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ฝ่ายปฏิบัติงานโดยอิสระขาดการติดต่อกันโดยใกล้ชิด ทำให้การดำเนินงานไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

9. ในระยะ 10 ปีข้างหน้า (2510-2519) การพิจารณาวางแผนโครงการพัฒนาด้านสาธารณสุขในระยะยาวควรจะได้เน้นหนักไปในด้านการอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการปรับปรุงสุขภาพีบาลและความเป็นอยู่ของประชากรซึ่งเป็นรากฐานสำคัญยิ่งในการพัฒนาด้านสาธารณสุข รวมทั้งการอนามัยโรงเรียน การสงเคราะห์แม่และเด็ก การพัฒนาอนามัยท้องถิ่นและโภชนาการชนบท ทั้งนี้ โดยกำหนดว่าโครงการควบคุมโรคติดต่อต่างๆ จะต้องดำเนินงานติดต่อกันไปโดยไม่หยุดยั้ง จนกว่าจะประสบผลสำเร็จขั้นสุดท้าย ภายใน พ.ศ. 2519 เป็นอย่างช้า โครงการดังกล่าว ได้แก่ โครงการกำจัดกวาดล้างไข้มาลาเรีย โครงการควบคุมวัณโรค โรคเรื้อน คุดทะราด โรคพยาธิลำไส้ และโรคเท้าช้าง เป็นต้น

10. ในด้านการแพทย์ ความเจริญก้าวหน้าในด้านการรักษาพยาบาลแผนใหม่ ตลอดจนก้าวหน้าในด้านวิเคราะห์วิจัยและวินิจฉัยโรค จะช่วยให้การรักษาพยาบาลมีประสิทธิภาพดีขึ้น จำนวนคนป่วยด้วยโรคเรื้อรังจะลดน้อยลง ทำให้มีการหมุนเวียนคนไข้ในโรงพยาบาลมากขึ้น ประเมินว่าในระยะ 10 ปีข้างหน้าอัตราส่วนของแพทย์ต่อจำนวนประชากรในส่วนกลางจะเพิ่มขึ้นเป็น 1 ต่อ 1,000 คน และในส่วนภูมิภาคแพทย์ต่อประชากรจะเป็น 1 ต่อ 10,000 คน

11. สำหรับบริการในด้านการรักษาพยาบาล โรงพยาบาลในส่วนกลางจะขยายการดำเนินงานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนโรงพยาบาลในส่วนภูมิภาคจะมีโรงพยาบาลประจำภาคขนาด 400-500 เตียง ภาคละ 1 แห่ง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย และโรงพยาบาลจังหวัดทุกจังหวัดจะได้รับการปรับปรุงเป็นโรงพยาบาลขนาด 150-300 เตียง โดยมีประสิทธิภาพสูงกว่าในปัจจุบัน ทั้งนี้โดยพิจารณาจากความเจริญของแต่ละจังหวัด และความสะดวกในการคมนาคม และโดยถือว่าโรงพยาบาลของเทศบาลและเอกชนก็จะมีขยายงานอีกด้านหนึ่งด้วย

12. ในด้านการอนามัย ภายใน พ.ศ. 2509 การปราบปรามโรคระบาด เช่น อหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ จะไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป คงถือปฏิบัติเป็นงานประจำ ส่วนการปราบปรามและควบคุมโรคติดต่ออื่นๆ ก็จะมีอยู่ในขั้นควบคุมได้ และอยู่ในขั้นมอบงานให้สถานีอนามัยรับควบคุมงานต่อไป สำหรับโครงการวัคซีนโรคภายใน 10 ปีข้างหน้า จะขยายงานของสถานตรวจโรคปลอดตามส่วนภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานได้ทั่วถึงและควรมีหน่วยเคลื่อนที่ออกไปปฏิบัติงานในทุกจังหวัด ส่วนโรงพยาบาลวัคซีนโรค นอกจากโรงพยาบาลที่จังหวัดนนทบุรีและขอนแก่นแล้วจะมีโรงพยาบาลวัคซีนโรคเพื่อทำศัลยกรรมทรวงอกอีก 1 แห่ง

13. การให้บริการด้านอนามัย ภายในระยะ 10 ปีข้างหน้า ควรมีสถานีอนามัยชั้น 1 ประจำอำเภอ รวม 400 แห่ง (ขณะนี้ มี 162 แห่ง ในจำนวน 508 อำเภอ) และควรมีสถานีอนามัยชั้น 2 รวม 1,000 แห่ง (ขณะนี้ มี 704 แห่ง ในจำนวน 4,812 ตำบล) สถานีอนามัยชั้น 1 จะทำการติดต่อกับโรงพยาบาลจังหวัด และกับสถานีอนามัยประจำตำบลได้สะดวกรวดเร็วขึ้น

14. งานด้านอนามัยโรงเรียน สงเคราะห์แม่และเด็ก จะขยายงานออกไปทั่วประเทศ ภายใน 10 ปีข้างหน้า ควรมีหน่วยอนามัยโรงเรียนเคลื่อนที่ครบทุกจังหวัด สำหรับงานสงเคราะห์แม่และเด็กขณะนี้ มีสถานสงเคราะห์แม่และเด็กในจังหวัดพระนคร นนทบุรี และเชียงใหม่ ในระยะ 10 ปีข้างหน้าควรจัดตั้งสถานสงเคราะห์แม่และเด็กให้ครบทุกภาคๆ ละ 2 แห่ง และเพิ่มหน่วยเคลื่อนที่ให้เพียงพอ การอนามัยท้องถิ่นรวมทั้งการจัดหาน้ำอุปโภคบริโภค และการโภชนาการชนบทจะได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินงานนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกะประมาณว่าภายใน พ.ศ. 2519 โครงการจัดหาน้ำอุปโภคและบริโภคจะขยายงานไปยังท้องถิ่นชนบทที่ขาดแคลนน้ำทั่วประเทศ

15. กล่าวโดยส่วนรวม การพัฒนาอนามัยในด้านต่างๆ จะช่วยให้อัตราการตายของประชากรในวัยเด็กลดต่ำลงอีกมาก ในปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนเด็กตายอายุต่ำกว่า 15 ปี ประมาณร้อยละ 45 ของจำนวนคนตายทั้งสิ้น ในระยะ 10 ปีข้างหน้าจำนวนคนตายของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ควรลดลงให้ได้ประมาณร้อยละ 15-20 ของจำนวนคนตายทั้งสิ้น

16. ในด้านการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อใช้ปฏิบัติงานตามโครงการ ในระยะ 10 ปีข้างหน้า แผนการผลิตแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ควรเป็นดังนี้

- 1) แพทย์ ควรผลิตได้ปีละ 400 คน (ปัจจุบันผลิตได้ปีละ 250 คน)
- 2) พยาบาล ผดุงครรภ์ และอนามัย ควรผลิตได้ปีละ 1,200 คน (ปัจจุบันผลิตได้ปีละ 600 คน)
- 3) ผู้ช่วยพยาบาล ควรผลิตปีละ 500 คน (ปัจจุบันผลิตได้ปีละ 230 คน)
- 4) ผดุงครรภ์ ชั้น 2 ควรผลิตได้ปีละ 300 คน (ปัจจุบันผลิตได้ปีละ 140 คน)
- 5) พนักงานอนามัยจัตวา ควรผลิตได้ปีละ 300 คน (ปัจจุบันผลิตได้ปีละ 160 คน)
- 6) เจ้าหน้าที่เทคนิคการแพทย์ ควรผลิตปีละ 100 คน (ปัจจุบันผลิตได้ปีละ 30 คน ใช้เฉพาะโรงพยาบาลศิริราช)

ทั้งนี้ รวมโรงพยาบาลของเทศบาลและโรงพยาบาลเอกชนซึ่งผลิตพยาบาลและเจ้าหน้าที่ต่างๆ ด้วย การขยายจำนวนแพทย์พยาบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องรักษามาตรฐานในด้านวุฒิไว้ให้คงอยู่ในระดับสูงตลอดไป

บทที่ 12

การพัฒนาการศึกษา

1. การพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคมจะไม่บรรลุผลสำเร็จด้วยดี ถ้าหากประชากรของชาติขาดการศึกษาหรือมีการศึกษาในระดับต่ำ การวางแผนพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจจึงจำเป็นต้องประสานกันและมีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวโดยทั่วไป การให้การศึกษาเบื้องต้นแก่ประชาชนนับว่าเป็นความจำเป็นอันดับแรกในการพัฒนาการศึกษา และในขณะเดียวกัน การจัดแนวการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในด้านกำลังคน ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมิได้ยิ่งหย่อนกว่ากัน ในระยะของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจจึงได้กำหนดไว้ว่า ประเทศจะต้องผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ ที่จะใช้ในแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแต่ละแขนงอย่างเพียงพอ

2. โดยเหตุที่ได้คำนึงถึงความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 การวางแผนพัฒนาด้านการศึกษา จึงมุ่งยึดหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับผลการสำรวจความต้องการในด้านกำลังคน เท่าที่ได้ศึกษาและสำรวจความจำเป็นในการวางแผนกำลังคนเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาแล้ว สรุปข้อแนะนำดังนี้

(1) ความต้องการในด้านกำลังคนที่จะใช้ในทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะ 15 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2509-2524) จะเน้นหนักไปในด้านความต้องการนักเรียนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอาชีวศึกษา ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงทั้งคุณภาพและปริมาณ

(2) สำหรับการศึกษาขั้นอุดมศึกษา ความต้องการจะเน้นหนักไปในด้านการผลิตนักศึกษาในแขนงวิศวกรรม วิทยาศาสตร์ และวิชาชีพสำคัญๆ แขนงต่างๆ เป็นจำนวนมากขึ้น

เมื่อได้พิจารณาจากข้อเสนอแนะของคณะผู้เชี่ยวชาญการวางแผนกำลังคน และข้อเท็จจริงประกอบอื่นๆ แล้ว จะเห็นว่าควรจะมีการปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อสนองรับความต้องการในด้านกำลังคนของประเทศในระยะ 10-15 ปีข้างหน้า สำหรับในระยะ พ.ศ. 2507-2509 ควรปรับปรุงแผนพัฒนาด้านการศึกษา โดยอาศัยนโยบายและแนวทางดังนี้

นโยบายและแนวทางดำเนินการ

นโยบาย

4. นโยบายของการพัฒนาการศึกษาจำแนกออกเป็นหลักใหญ่ๆ 4 ประการ คือ

(1) เพื่อให้เยาวชนของชาติได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน และให้มีมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้นโดยรัฐจะพยายามปรับปรุงและขยายการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 – ป.4) ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพิ่มระดับการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปี เป็น 7 ปี ให้ทั่วประเทศภายในระยะเวลาอันเหมาะสม

(2) เพื่อขยายและปรับปรุงการศึกษาระดับกลาง ทั้งในด้านสามัญและอาชีวศึกษาให้เป็นรากฐานในการสร้างกำลังแรงงานในแขนงอาชีพต่างๆ ให้ทันความต้องการอันรีบด่วนของประเทศ ในด้านการศึกษาสามัญ จะปรับปรุงมาตรฐานชั้นมัธยมศึกษาให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นพื้นฐานที่มั่นคงของการศึกษาชั้นอุดมศึกษา อันเป็นชั้นสูงสุด ในด้านอาชีวศึกษา จะปรับปรุงมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น พร้อมทั้งขยายการอาชีวศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศ และจะส่งเสริมโรงเรียนเอกชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

(3) เพื่อผลิตอาจารย์และครูให้เพียงพอกับความต้องการ และส่งเสริมครูให้ครูมีคุณวุฒิเข้าระดับมาตรฐาน เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการศึกษาโดยทั่วไป โดยเฉพาะครูอาชีวศึกษา จะส่งเสริมการผลิตครูที่มีคุณวุฒิให้เพียงพอทันกับการขยายตัวด้านอาชีวศึกษา เพื่อเป็นรากฐานส่งเสริมให้มีการผลิตกำลังคนใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มากพอกับความต้องการ

(4) เพื่อส่งเสริมอุดมศึกษาให้สามารถผลิตนักศึกษาในอาชีพแขนงต่างๆ ให้เพียงพอกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ โดยถือว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนในระดับสูง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ ตามนโยบายพัฒนาการศึกษายังดำริจะขยายการศึกษาระดับสูงไปยังส่วนภูมิภาคต่างๆ โดยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภาคต่างๆ ขึ้น โดยตั้งแผนกวิชาและวางหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการในส่วนภูมิภาคนั้นๆ สำหรับในพระนครธนบุรีการรวบรวมมหาวิทยาลัยที่มีอยู่เข้าด้วยกันให้มีจำนวนน้อยลงอาจช่วยส่งเสริมให้มีสมรรถภาพในการสอนและปรับปรุงมาตรฐานดีขึ้น

แนวทางดำเนินการ

5. เพื่อให้นโยบายการพัฒนาการศึกษาได้ผลสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาการเศรษฐกิจ ควรดำเนินการปรับปรุงการศึกษาตามแนวทางต่อไปนี้

(1) กำหนดแผนการศึกษาให้สัมพันธ์กับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นแต่ละปี การเพิ่มของประชากรในอัตราสูง ประมาณร้อยละ 3 ต่อปี ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จะก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานและปัญหาในด้านการศึกษามากยิ่งขึ้นทุกปี การวางแผนการศึกษาต้องคำนึงถึงปัญหาดังกล่าว โดยในขั้นต้นจะเร่งปรับปรุงการศึกษาภาคบังคับตอนต้น (ป.1 – ป.4) ให้ได้ผลทั่วถึง ให้ประชาชนในวัยการศึกษาภาคบังคับสามารถอ่านออกเขียนได้โดยแท้จริง และให้อัตราส่วนของประชากรที่อ่านออกเขียนได้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

(2) ปรับปรุงการผลิตนักเรียนระดับต่าง ๆ และนักศึกษาให้มีปริมาณและแผนการศึกษาสัมพันธ์กับความต้องการในด้านกำลังคนของประเทศ ทั้งนี้ โดยร่วมมือโดยใกล้ชิดกับการวางแผนกำลังคน และติดตามผลการสำรวจความต้องการทั้งส่วนของรัฐและเอกชนในด้านกำลังคนที่ จะปฏิบัติงานแขนงต่าง ๆ ทั้งระดับงาน ชั้นสูง ชั้นกลาง และชั้นต่ำ รวมทั้งงานที่ต้องใช้ฝีมือและไม่ใช้ฝีมือ แล้ววางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการในด้านกำลังคนของประเทศในระยะหนึ่ง ๆ

(3) โดยเหตุที่ในปัจจุบันโรงเรียนราษฎร์ได้ช่วยรับภาระในการให้การศึกษาแก่เยาวชนของประเทศเป็นอย่างมาก ฉะนั้น แนวทางพัฒนาการศึกษาจึงจะพึงเล็งเน้นหนักไปในการช่วยปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพของโรงเรียนราษฎร์เพื่อให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมด้านคุณวุฒิครู อาคารเรียน อุปกรณ์การสอน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(4) ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ให้ได้มาตรฐานสูงกว่าในปัจจุบัน ในชั้นมัธยมศึกษาจะปรับปรุงให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และพึงเล็งการจัดโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่มีมาตรฐานสูงให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสนองความต้องการของนักเรียน ทั้งในด้านการเตรียมตัวเพื่ออาชีพและเพื่อการศึกษต่อ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น จะสนับสนุนอาชีวศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนยิ่งขึ้น ส่วนการจัดอาชีวศึกษาสำหรับในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ก็จะได้วิจัยและพิจารณาว่าจะเหมาะสมเพียงใดหรือไม่ และจะพิจารณาโอกาสผ่อนให้นักเรียนได้ออกไปศึกษาสาย

อ ๓ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

(5) กำหนดลำดับความสำคัญของโครงการพัฒนาการศึกษา โดยเน้นการผลิตกำลังคนในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการทางพัฒนาการเศรษฐกิจและการฝึกอบรมครูให้มีคุณวุฒิสูงขึ้น เพื่อเป็นการยกมาตรฐานการศึกษาโดยทั่วไป

(6) กำหนดจะทำรายละเอียดโครงการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเศรษฐกิจ โดยจัดสรรเงินงบประมาณ เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ และเงินสมทบอื่นๆ เพื่อให้โครงการเหล่านั้นดำเนินไปได้ผลสมบูรณ์ในระยะของแผนพัฒนา โครงการดังกล่าว ได้แก่ โครงการปรับปรุงมัธยมศึกษาและขยายวิทยาลัยเทคนิคต่างๆ โครงการปรับปรุงวิทยาลัยเกษตรกรรม โครงการปรับปรุงโรงเรียนฝึกหัดครูด้านอาชีวและครูสามัญ และโครงการปรับปรุงและขยายการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยแขนงวิศวกรรม เกษตรกรรม และแพทยศาสตร์ เป็นต้น รวมทั้งโครงการปรับปรุงและขยายแขนงวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นรากฐานของการศึกษามหาวิทยาลัยแขนงอื่น ๆ

ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ ลำดับก่อนหลังและการเน้นหนักในแต่ละโครงการ จะได้พิจารณาตามความจำเป็นและความเหมาะสมเป็นภาคๆ ไป

เป้าหมายการพัฒนาการศึกษา

6. ในระยะของแผนพัฒนา รัฐจะดำเนินการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุถึงเป้าหมาย ดังนี้

(1) ให้เยาวชนในวัยการศึกษาภาคบังคับได้มีที่เรียนโดยทั่วถึงและมีมาตรฐานการศึกษาภาคบังคับสูงขึ้น

(2) ขยายการศึกษา ป.5 ถึง ป.7 รับนักเรียนประมาณปีละ 150,000 – 200,000 คน

(3) เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอใหญ่ และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศราชอาณาจักร

(4) ส่งเสริมการอาชีวศึกษาเป็นพิเศษ โดยปรับปรุงวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยเกษตรกรรมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษาขึ้น

(5) ผลิตครูปีละไม่น้อยกว่า 7,500 คน

(6) จัดตั้งมหาวิทยาลัยประจำส่วนภูมิภาคขึ้น และส่งเสริมการผลิตนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ เป็นพิเศษ

งบพัฒนาการศึกษา

7. ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาให้ได้ผลตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ นั้น จำเป็นจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะจำแนกแหล่งที่มาของเงินที่ใช้จ่ายได้ ดังนี้

- (1) งบประมาณแผ่นดิน
- (2) เงินกู้ต่างประเทศ
- (3) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

อนึ่ง โดยเหตุที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการปรับปรุงโครงการต่างๆ เกี่ยวกับงบพัฒนาการศึกษา ในระยะนี้ ยังไม่อาจจะจำแนกโครงการพัฒนาการศึกษาด้านกระทรวงศึกษาธิการเป็นรายโครงการได้ ในยอดงบประมาณจึงกำหนดยอดเงินไว้ตามลักษณะของงานด้านพัฒนาเฉพาะการลงทุนเพื่อการศึกษา ตามรายการในตารางต่อไปนี้

1. งบประมาณ

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ โครงการ	งบประมาณ			รวม
	2507	2508	2509	
1. มหาวิทยาลัย	130.80	146.83	172.38	450.01
ก. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	25.62	32.63	36.25	94.50
ข. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	15.00	15.00	12.00	42.00
ค. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	8.43	9.27	10.20	27.90
ฅ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	28.98	31.88	35.07	94.93
ง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	10.70	11.77	12.95	35.42
จ. มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์	39.32	43.25	47.58	130.15
ฉ. มหาวิทยาลัยศิลปากร	2.75	3.03	3.33	9.11
ช. สถาบันพัฒนาการบริหารแห่งชาติ	-	-	15.00	15.00
2. กระทรวงศึกษาธิการ	210.03	240.27	268.93	719.23
ก. สำนักงานปลัดกระทรวง	3.07	3.87	4.86	11.80
ข. กรมสามัญศึกษา	127.68	140.45	154.50	422.63
ค. กรมวิสามัญศึกษา	19.38	21.32	23.45	63.15
ฅ. กรมอาชีวศึกษา	39.94	49.37	58.33	144.64
ง. กรมการฝึกหัดครู	22.96	25.26	27.79	76.01
รวม	340.83	387.10	441.31	1,691.24

2. เงินกู้ต่างประเทศ

(ล้านบาท)

โครงการ	2507		2508		2509		รวม	
	เงิน บาท	เงิน ต่างประ เทศ	เงิน บาท	เงิน ต่างประ เทศ	เงิน บาท	เงิน ต่างประ เทศ	เงิน บาท	เงิน ต่างประ เทศ
1. พัฒนาการศึกษา								
ก. อุดมศึกษา	-	-	41.50	24.00	40.50	24.00	82.00	48.00
ข. อาชีวศึกษา	-	-	20.00	37.00	93.40	152.20	113.40	189.20
รวม	-	-	122.50	310.10	310.10	432.60	432.60	

หมายเหตุ : โครงการนี้คาดว่าจะขอเป็นเงินบาทด้วย โดยทำเป็นโครงการระยะยาว แหล่งที่ควรกู้ที่สุุดได้แก่

สมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ (ไอ ดี เอ)

3. เงินช่วยเหลือต่างประเทศ

(ล้านบาท)

โครงการ	2507	2508	2509	รวม
ก. สหรัฐอเมริกา	33.0	41.0	40.0	114.0
1. พัฒนาการศึกษาชนบท				
2. อาชีวศึกษา				
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่				
4. คณะแพทยศาสตร์เชียงใหม่				
ข. กองทุนพิเศษ สหประชาชาติ	3.6	3.4	2.5	9.5
1. วิทยาลัยเทคนิคธนบุรี				
ค. สหประชาชาติ	3.0	3.0	3.0	9.0
ฅ. แชนโคลัมโบ	14.0	14.0	14.0	42.0
1. มหาวิทยาลัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (นิวซีแลนด์และแคนาดา)				
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (อังกฤษ) อื่นๆ				
ง. แหล่งอื่น ๆ	6.6	9.9	13.2	29.7
1. โรงเรียนช่างกลขอนแก่น (เยอรมนี)				
2. ปรับปรุงวิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ (เยอรมนี)				
3. วิทยาลัยเทคนิคตาก (สวีเดน)				
4. สถาบันพัฒนาการบริหารแห่งชาติ (มูลนิธิฟอร์ด)				
5. ปรับปรุงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มูลนิธิรอกกีเฟลเลอร์) อื่นๆ				

โครงการ	2507	2508	2509	รวม
รวม	60.2	71.3	72.7	204.2

รวมงบประมาณการสาธารณสุข

(ล้านบาท)

รายการ	2507	2508	2509	รวม
งบประมาณ	340.83	387.10	441.31	1,169.24
เงินกู้ต่างประเทศ	-	122.50	310.10	432.60
เงินช่วยเหลือต่างประเทศ	60.20	71.30	72.70	204.20
รวม	401.03	580.90	824.11	1,806.04

รวมงบประมาณการศึกษาในระยะ 3 ปี 1,806 ล้านบาท รวมเงินกู้จากต่างประเทศ โดยเสียดอกเบี้ยต่ำที่สุดหรือไม่เสียเลย เช่น จากสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ คาดว่าวงเงินกู้จะอยู่ในประมาณ 240 ล้านบาท ใน 3 ปี เฉพาะส่วนที่เป็นเงินตราต่างประเทศสำหรับส่วนที่เป็นเงินบาทก็พยายามกู้หรือจัดหามาจากแหล่งอื่น

โครงการพัฒนาการศึกษา

การประถมศึกษา

8. ก. การปรับปรุงและขยายประถมศึกษาภาคบังคับ (ป.1 – ป.4) มีนโยบายสำคัญเพื่อให้ประชากรอ่านออกเขียนได้ และเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนในการเป็นพลเมืองดีของชาติ ตลอดจนสามารถใช้กำลังปัญหาประกอบอาชีพต่างๆ ตามความเหมาะสม การประถมศึกษาภาคบังคับ (ป.1 – ป.4) นี้ ได้ดำเนินมาแล้วโดยกว้างขวาง โดยมีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้นประมาณ 3.98 ล้านคน ใน พ.ศ. 2506 ประมาณว่า ใน พ.ศ. 2507 ถึง พ.ศ. 2509 จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาภาคบังคับจะเพิ่มขึ้นเป็น 4.12 ล้านคน 4.27 ล้านคน และ 4.41 ล้านคน ตามลำดับ ฉะนั้น ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 ควรมีการขยายอาคารเรียนและก่อสร้างโรงเรียนใหม่ เพื่อให้เพียงพอที่จะรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้นแต่ละปี ในขณะเดียวกัน ก็ต้องสำรองห้องเรียนไว้สำหรับนักเรียนตกซ้ำชั้น ซึ่งปรากฏว่าชั้น ป.1 – ป.4 มีจำนวนเด็กนักเรียนตกซ้ำชั้นเฉลี่ยปีละไม่ต่ำกว่า 600,000 คน เฉพาะประถม 1 ตามสถิติปรากฏว่าจำนวนเด็กเรียนตกซ้ำชั้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของนักเรียนที่เข้าเรียนทั้งสิ้นแต่ละปี

9. โดยเหตุที่การตกต่ำชั้นของนักเรียนเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ กัน เป็นต้นว่า การขาดครูที่มีคุณวุฒิ การขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน และการขาดเรียน การวางแผนเป้าหมายการพัฒนา การศึกษาจึงควรคำนึงถึงปัญหาเหล่านี้เป็นประการแรก ในท้องถิ่นที่กั้นดารจริงๆ รัฐบาลควรจัดหา อุปกรณ์การสอนให้แก่ครู และจัดหาหนังสือเรียนให้แก่ นักเรียนชั้นประถม ในเรื่องนี้ แม้ว่าจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ก็ถือว่าเป็นการจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ นอกจากนั้น ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อตรวจตราในเรื่องเด็กขาดเรียนโดยใกล้ โดยเฉพาะสำหรับชั้นประถม 1 และประถม 2 ซึ่งปรากฏว่ามีอัตราการสอบตกสูงกว่าในชั้นอื่น ควรจะมีการตรวจตราโดยใกล้ชิด

10. โครงการขอกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งควรเร่งรัดปรับปรุงเป็นพิเศษในด้านนี้ ได้แก่

(1) โครงการส่งเสริมการประถมศึกษา (ป.1 - ป.4) โดยกำหนดจัดตั้ง โรงเรียนประชาบาลขึ้นในท้องถิ่นที่ไม่มีโรงเรียน ปีละประมาณ 200 แห่ง ภายใน พ.ศ. 2507-2509 เพื่อให้พลเมืองทุกคนได้เข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา โครงการนี้จะสนับสนุนในด้านการจัดหาครู อุปกรณ์การสอน และแบบเรียนสำหรับเด็กนักเรียนเป็นส่วนสำคัญ สำหรับโรงเรียนที่มีอยู่แล้ว แต่จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น ก็จะได้พิจารณาสนับสนุนเช่นเดียวกัน

(2) โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค โดยมุ่งหมายจะยกระดับ การศึกษาส่วนภูมิภาคทั่วไป เช่น การจัดตั้งศูนย์อบรมครู การวิจัยปัญหาการศึกษา การส่งเสริม การศึกษาชายแดน รวมทั้งการประสานงานกับศูนย์วิชาการพัฒนาท้องถิ่นโดยใกล้ชิด

(3) โครงการจัดตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ดำริจะสร้างโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์ตามภาคต่างๆ ขึ้นปีละประมาณ 2-3 แห่ง ในระยะ 3 ปี เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กที่อยู่ตาม ป่า ตามเขาและตามเกาะที่ไม่มีโรงเรียน

11. ข. การขยายการประถมศึกษาภาคบังคับเป็น 7 ปี (ป.5 - ป.7) การขยาย การศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปี เป็น 7 ปีนี้เป็นโครงการใหญ่ ซึ่งต้องลงทุนปีละมากๆ ดังจะเห็นได้ว่า ใน พ.ศ. 2508 อาจจะมีนักเรียนจบชั้นประถม 4 ถึงประมาณ 800,000 คน หากจะวางแผนโครงการรับ นักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นประถม 5 ในปีการศึกษา พ.ศ. 2509 เพียงประมาณร้อยละ 40 ก็จะเป็น นักเรียนที่จะต้องรับเพิ่มขึ้นประมาณ 320,000 คน เฉพาะชั้น ป.5 และถ้าจะขยายการศึกษาภาค บังคับให้ทั่วถึงภายใน 18 ปี ใน พ.ศ. 2507-2509 จะต้องขยายชั้นรับนักเรียน ป.5 - ป.7 เป็น จำนวนประมาณ 524,900 คน (2507) 659,400 คน (2508) และ 797,900 คน (2509) ตามลำดับ ซึ่ง งบประมาณงบประมาณที่จะต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ 4,000 ล้านบาท ซึ่งจะเป็นภาระในด้าน การเงินแก่รัฐบาลมาก เพราะขณะนี้ รัฐบาลก็รับภาระหนักอยู่แล้วในด้านการปรับปรุงและขยาย

ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 – ป.4) โครงการขยายการประถมศึกษาภาคบังคับ (ป.5 – ป.7) จึงต้องดำเนินการตามกำลังเงิน โดยกำหนดการปฏิบัติงานดังนี้

(1) โครงการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยจัดการสร้างโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายขึ้นใหม่ หรือขยายจากโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นเดิม ในท้องที่ๆ ได้ประกาศการประถมศึกษาภาคบังคับเป็น 7 ปี กำหนดจะให้รับนักเรียนเข้าศึกษาต่อชั้นประถม 5 ได้ ปีละประมาณ 200,000 คน ในระยะ พ.ศ. 2507-2509

(2) โครงการจัดเพิ่มครูแก่โรงเรียนประถมศึกษาภาคบังคับ (ป.5 – ป.7) โดยการจัดเพิ่มครูให้เพียงพอสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายเดิม ซึ่งมีอยู่ 934 โรงเรียน และยังขาดแคลนครู รวมทั้งการจัดหาครูสำหรับโรงเรียนที่ขยายหรือจัดตั้งขึ้นใหม่ คิดเฉลี่ยจำนวนครูที่จัดหาใหม่เพิ่มขึ้นประมาณปีละ 1,500 คน ทั้งครูโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์

การมัธยมศึกษา

12. ก. การมัธยมศึกษาสายสามัญ (ม.ศ. 1 – ม.ศ. 5) การปรับปรุงมัธยมศึกษาสายสามัญใน พ.ศ. 2507 – 2509 จะมีการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญตอนต้นและตอนปลาย โดยการเพิ่มครูที่มีคุณวุฒิให้มากขึ้น ปรับปรุงหลักสูตรการสอน เพื่อให้การศึกษาสายสามัญมีมาตรฐานสูงขึ้น และปรับจำนวนการรับนักเรียนให้ได้ตามความต้องการในด้านกำลังคน นอกจากนี้จะมีการขยายการมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาคโดยจะเปิดโรงเรียนศึกษามัธยมตอนต้นสายสามัญ (ม.ศ. 1 – ม.ศ. 3) ตามอำเภอใหญ่ ซึ่งยังขาดโรงเรียนมัธยมศึกษา และจัดให้มีการศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 4 – ม.ศ. 5) ตามจังหวัดใหญ่ๆ ที่ยังไม่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายให้ทั่วถึง โดยพยายามกำหนดจำนวนนักเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานระดับต่างๆ สำหรับแนวการจัดโรงเรียนนั้น จะได้พึงส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมแบบประสมที่มีมาตรฐานสูงตามส่วนภูมิภาค อื่นๆ เพื่อปรับปรุงการสอนของโรงเรียนให้เข้มแข็งขึ้น จะได้เพิ่มเจ้าหน้าที่ศึกษานิเทศก์ในส่วนภูมิภาค เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือในการปฏิบัติงานสอนของครูในโรงเรียนส่วนภูมิภาคให้ได้ผลยิ่งขึ้น ในระยะของแผนฯ คาดว่าจะมีนักเรียนจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 5) ทั้งประเทศปีละ 15,000-19,000 คน ประมาณ 5,000-6,000 คน จะเข้าเรียนต่อชั้นอุดมศึกษา

ข. การมัธยมศึกษาสายอาชีพ (อาชีวศึกษา) ในปัจจุบัน จำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพ มีอัตราส่วนเพียงประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนที่เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา แม้กระนั้น ยังปรากฏว่าจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาได้ลดน้อยลงเป็นลำดับ ดังนี้ จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นต้น (ม.ศ. 1 – ม.ศ. 3) ได้ลดน้อยลงเป็นลำดับ ตั้งแต่ พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา จากจำนวนนักเรียน 23,257 คน ใน พ.ศ. 2501 เหลือ 17,561 คน ใน พ.ศ.

2504 และ 10,481 คน ใน พ.ศ. 2505 ตามลำดับ ส่วนจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นปลาย (ม.ศ. 4 – ม.ศ. 5) ก็มีที่ท่าว่าจะลดลงเช่นเดียวกัน โดยจำนวนนักเรียนลดลงจาก 29,633 คน ใน พ.ศ. 2504 เป็นจำนวนนักเรียน 27,011 คน ใน พ.ศ. 2505 สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นเทคนิคยังคงมีปริมาณใกล้เคียงกับปีก่อนๆ คือ มีจำนวนนักเรียน 4,900 ใน พ.ศ. 2504 และใน พ.ศ. 2505 มีนักเรียน 4,761 คน

13. การที่จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาลดลงเรื่อยๆ เช่นนี้ แสดงว่าการอาชีวศึกษาบางประเภทและบางระดับยังไม่เป็นที่นิยมของนักเรียนทุกๆ ไป อันสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ประการสำคัญคือโรงเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดครูที่มีคุณวุฒิและขาดความชำนาญในการสอน อาคารเรียนและโรงฝึกงาน รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ในการสอน ก็มีไม่เพียงพอ จึงทำให้นักเรียนที่สำเร็จอาชีวศึกษาทุกระดับได้รับการฝึกอบรมไม่ถึงขนาดที่ตลาดแรงงานระดับต่างๆ ต้องการ สาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือ การผลิตนักเรียนออกมาไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้เนื่องจากขาดข้อมูลจากผลการสำรวจแรงงานทำให้เกิดปัญหาว่างงานขึ้นในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่สำเร็จออกมาเพื่อหางานทำ

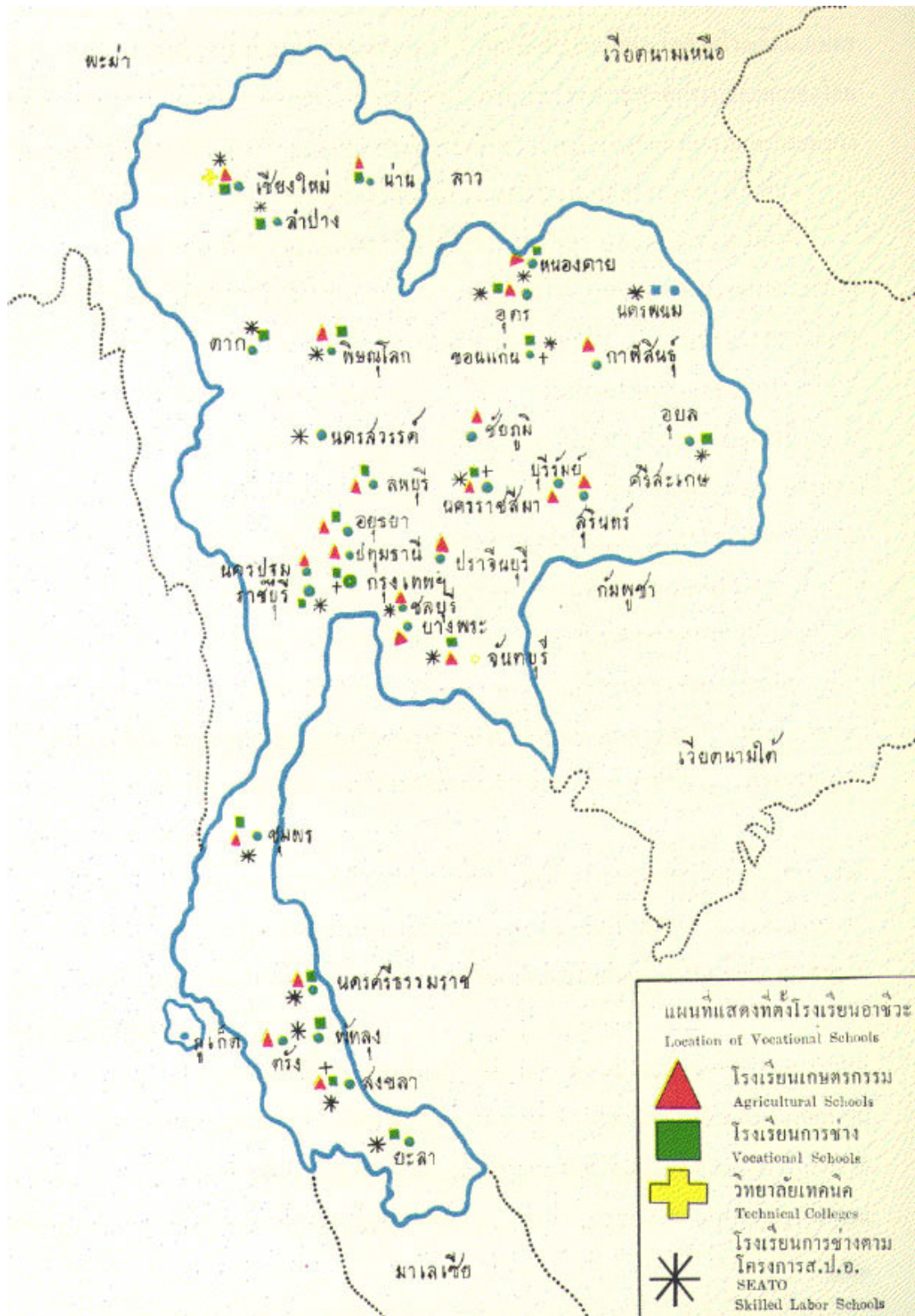
14. โดยเหตุที่ผู้เรียนจบอาชีวศึกษา จะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตต่อไป และถ้าได้วางแผนดำเนินงานโดยสมบูรณ์ถูกต้องแล้ว นักเรียนอาชีวศึกษาที่จบการศึกษาแขนงต่างๆ จะมีส่วนเป็นกำลังแรงงานที่เป็นประโยชน์แก่แผนงานพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างยิ่ง และจะช่วยขจัดปัญหาการว่างงาน อันเนื่องจากการเพิ่มของอัตราการเกิดของประชากรในอนาคตอีกด้วย การแก้ไขปัญหาด้านอาชีวศึกษา จึงควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2507-2509 ดังนี้

(1) พิจารณาปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาขั้นต้น ให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศ และให้บังเกิดผลดีที่สุด ทั้งในด้านตัวนักเรียนและแก่สังคม

(2) ให้การสนับสนุนในด้านการเงินแก่โครงการอาชีวศึกษาเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการอาชีวศึกษาแขนงที่ประเทศมีความต้องการมาก และขณะนี้ยังผลิตไม่ได้ปริมาณและคุณภาพสูงพอ เช่น อาชีวเกษตรขั้นสูง ช่างก่อสร้าง ช่างโยธา ช่างกล ช่างสื่อสาร ช่างไฟฟ้า และช่างสำรวจจริงวัด เป็นต้น

(3) จัดหาอุปกรณ์ในการสอนและการฝึกอาชีวศึกษาทุกระดับให้เพียงพอแก่ความต้องการ และผลิตครูอาชีวศึกษาซึ่งมีความรู้ความชำนาญในการสอนวิชาอาชีวศึกษาแขนงต่างๆ ให้เพียงพอ ในระยะที่ยังผลิตครูที่มีคุณวุฒิไม่ได้เพียงพอ ก็ควรจะใช้ครูและผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศให้เข้ามาช่วยเหลือก่อนในระยะต้นๆ

แผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนอาชีวะ

4) ปรับปรุงหลักสูตรการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยถือภาคปฏิบัติมีความสำคัญสูงสุดในหลักสูตรการสอน และเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสหางานได้โดยกว้างขวาง ควรจะได้มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบริษัท โรงงาน และรัฐวิสาหกิจต่างๆ โดยใกล้ชิด เพื่อนำข้อคิดเห็นจากวงการต่างๆ มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นเป็นลำดับ

(5) ในด้านการอาชีพะทางเกษตรกรรม เพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนเกษตรกรรมสามารถออกไปปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานเกษตร หรือประกอบอาชีพกสิกรรมของตัวเองโดยอิสระ จะดำเนินการให้มีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนเกษตรกรรมและกระทรวงเกษตร เช่น ในเรื่องกำหนดหลักสูตรและฝึกปฏิบัติงานตามสถานีทดลองต่างๆ เป็นต้น

15. โครงการปรับปรุงอาชีวศึกษาที่สำคัญในระยะ พ.ศ. 2507-2509 มีดังนี้

(1) **โครงการโรงเรียนเกษตรกรรม** ได้แก่ โรงเรียนเกษตรกรรมสงเคราะห์ และโรงเรียนเกษตรกรรมทั่วไป เป็นโรงเรียนสอนเฉพาะวิชาทางเกษตร ประเภทแรกสอนในเขตนิคมกรมประชาสงเคราะห์ ประเภทหลังสอนทั่วไป จะมีการปรับปรุงและขยายการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาเกษตรกรรมตามภาคต่างๆ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะได้เน้นในการสอนวิชาพืชไร่และเลี้ยงสัตว์เป็นสำคัญ ส่วนภาคอื่นๆ ก็จักจัดหลักสูตรการสอนตามความเหมาะสมกับภูมิประเทศ ใน พ.ศ. 2507-2509 จะเปิดโรงเรียนอาชีวะชั้นสูงด้านเกษตรกรรมขึ้นมาตรฐานขึ้น 3 แห่งในภาคต่างๆ ในจังหวัดที่เป็นศูนย์คมนาคมเพื่อให้นักเรียนในจังหวัดใกล้เคียงได้ ในขณะเดียวกันจะยกฐานะโรงเรียนเกษตรกรรมบางแห่งขึ้นเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรม เช่น ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สุรินทร์ พระนครศรีอยุธยา และกาฬสินธุ์ เป็นต้น สำหรับวิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ซึ่งได้ดำเนินงานมาเป็นเวลานาน ก็จะมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับโครงการของเกษตรศาสตร์ของมหาวิทยาลัยภาคเหนือ เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาด้านเกษตรกรรมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนเกษตรกรรมแผนใหม่ ซึ่งให้การอบรมหลักสูตรระยะสั้น เวลา 5 เดือนแก่ผู้มีที่ดินของตนเอง และต้องการเรียนรู้หลักวิชาแผนใหม่เพิ่มขึ้น ใน พ.ศ. 2507-2509 ดำริจะขยายการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมแผนใหม่ไปยังจังหวัดที่ไม่มีโรงเรียนเกษตรกรรมทั้งสองประเภทที่กล่าวมาแล้ว

(2) **โครงการวิทยาลัยเทคนิค** ใน พ.ศ. 2507-2509 จะมีการปรับปรุงวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ และธนบุรี วิทยาลัยวิชาการก่อสร้าง และวิทยาลัยเทคนิคในส่วนภูมิภาค

คือ ที่สงขลา นครราชสีมา และเชียงใหม่ ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 ดำริจะขยายการจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคเพิ่มขึ้นที่อุดรธานีและตากอีก 2 แห่ง แขนงวิชาสำคัญที่ควรจัดสอน คือ ช่างกลไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง ช่างสำรวจจริงวัด และพาณิชยกรรม อุปสรรคสำคัญของการจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิค ได้แก่ ภาวะขาดแคลนครูที่มีคุณวุฒิที่เหมาะสม โดยเฉพาะครูช่างทางวิศวกรรม การขยายงานด้านนี้จึงจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะผลิตครูที่มีคุณวุฒิได้เพียงพอกับความต้องการ

(3) โครงการปรับปรุงและจัดตั้งโรงเรียนอาชีวะชั้นสูง และโรงเรียนการช่างแบบ สปอ. ใน พ.ศ. 2507-2509 จะมีการจัดตั้งโรงเรียนอาชีวะมัธยมปลาย (จบ ม.ศ. 5) 4 โรงเรียน และปรับปรุงโรงเรียนการช่าง สปอ. (จบ ม.ศ. 3) ที่มีอยู่ทั้ง 17 แห่ง ให้เข้าระดับมาตรฐานและขยายโรงเรียนการช่าง สปอ. ระดับมาตรฐาน ภาคละ 3 แห่ง แขนงวิชาที่จะเปิดสอนในโรงเรียนการช่าง สปอ. ได้แก่ วิชาช่างก่อสร้าง ช่างกล ช่างเครื่องยนต์ ช่างโลหะ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ และคมนาคม เป็นต้น นอกจากนี้จะจัดตั้งโรงเรียนเทคนิคขอนแก่น โดยขอความช่วยเหลือจากเยอรมนี เช่นเดียวกับโรงเรียนเทคนิคพระนครเหนือ และโครงการอาชีวะหลักสูตรระยะสั้น โครงการนี้มุ่งส่งเสริมประชาชนผู้มีเวลาน้อย ซึ่งจัดเป็นหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ ปฏิบัติงานตามภาคต่างๆ และมีนโยบายจะหมุนเวียนปฏิบัติงานไปทั่วประเทศ

ก. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนอาชีวะศึกษาและวิทยาลัยเทคนิค สิ่งสำคัญประการแรกซึ่งจะต้องเร่งรีบดำเนินการ คือ การผลิตครูอาชีวศึกษาทุกระดับ ให้มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการในระยะ พ.ศ. 2507-2509 จึงควรสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมครูอาชีวศึกษาที่เข้าระดับมาตรฐานก่อน เพื่อผลิตครูอาชีวะที่มีคุณวุฒิและมีความชำนาญงานเหมาะสม เพื่อจะไปทำการสอนในโรงเรียนอาชีวะให้มีคุณภาพสูงขึ้น ควรพยายามจัดตั้งขึ้นให้ได้ส่วนภูมิภาคละหนึ่งแห่ง

ข. โครงการผลิตครูอาชีวะตามแนวที่ปรับปรุงใหม่ อาจจำแนกได้เป็นโครงการระยะสั้น และโครงการระยะยาว โครงการระยะสั้นเป็นโครงการ 4 ปี เริ่มแต่ พ.ศ. 2508 โดยกำหนดว่า จะกำหนดผู้สำเร็จอาชีวศึกษาชั้นสูง และวิชาชีพชั้นสูงปีละประมาณ 50 คน เพื่อเข้าทำการฝึกวิชาช่างในโรงเรียนที่ดำริจะตั้งขึ้นใหม่ โดยมีหลักสูตรอบรมผู้ที่สำเร็จวิชาชีพชั้นสูงเป็นระยะเวลาเรียน 4 ปี และอบรมผู้ที่สำเร็จอาชีวะชั้นสูงเป็นระยะเวลาเรียน 2 ปี ครูอาชีวะที่ได้รับการฝึกขั้นต้นนี้ จะไปสอนในโรงเรียนอาชีวะต่อไป โครงการระยะยาวจะรับนักเรียนที่จบ ม.ศ. 3 (มัธยม 6) เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตร 5 ปี ซึ่งกะประมาณว่าในระยะเวลาต่อไปจะผลิตครูอาชีวะที่มีคุณวุฒิได้ประมาณปีละ 460 คน จากโรงเรียนฝึกหัดครูทั้งสอนโรงเรียนที่จะปรับปรุงหรือตั้งขึ้นใหม่

ค. สำหรับครูอาชีวะเกษตรนั้น โรงเรียนเกษตรกรรมระดับมัธยมปลาย ยังขาดครูอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อจะขยายจำนวนนักเรียนเกษตรกรรมระดับมัธยมปลาย จึงจำเป็นต้องผลิตครูทางเกษตรกรรมให้มากขึ้น การผลิตครูอาจจะทำได้โดยการอบรมผู้ที่สำเร็จ การศึกษาจากโรงเรียนเกษตรกรรมระดับอาชีวศึกษาชั้นสูงเพิ่มขึ้นอีก 2 ปี และผู้สำเร็จ ป.ม.ก. จาก วิทยาลัยเกษตรกรรม และผู้ที่จบปริญญามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การฝึกหัดครู

16. ในปัจจุบันนี้ มีโรงเรียนฝึกหัดครูตามจังหวัดต่างๆ รวม 26 โรงเรียน มีครูทำ การสอนประมาณ 1,200 คน และผลิตนักเรียนสำเร็จออกมาปีละประมาณ 6,000 คน (หลักสูตร ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป) เฉพาะที่วิทยาลัยครูประสานมิตร ปทุมวัน บางแสน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลิตครูชั้นปริญญาตรีที่จะไปสอนตามโรงเรียนต่างๆ ทุกระดับได้ปีละประมาณ 600 คน แต่จำนวน ครูดังกล่าว ยังไม่เพียงพอที่จะใช้ในการขยายการศึกษาตามจำนวนพลเมืองที่เพิ่มขึ้นทุกปี ประกอบ ทั้งยังจำเป็นต้องหาครูใหม่ที่มีคุณสมบัติแทนครูเก่าที่ลาออกหรือตายไป โครงการขยายและปรับปรุง การฝึกหัดครูใหม่ที่มีคุณสมบัติแทนครูเก่าที่ลาออกหรือตายไป โครงการขยายและปรับปรุงการฝึกหัดครู เป็นสิ่งสำคัญที่ควรปฏิบัติเป็นครั้งแรก เช่นเดียวกับการผลิตครูอาชีวศึกษา ปัญหาที่จะต้องแก้ไขใน ระยะแรกเริ่ม คือ การปรับปรุงคุณภาพในทางวิชาการให้สูงขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ครูมีความรู้ในวิชาแขนง ต่างๆ โดยกว้างขวาง สามารถสอนนักเรียนให้มีความรู้ในระดับที่ต้องการได้

17. สำหรับการผลิตครูในชนบท ในส่วนภูมิภาคจะทำการผลิตครูประกาศนียบัตรให้มี จำนวนเพิ่มขึ้น และจะปรับปรุงคุณภาพของครูที่มีอยู่แล้ว โดยการอบรมครูประจำการและครูในเขต ชนบทซึ่งอยู่ห่างไกลความเจริญให้มีวุฒิสูงขึ้น งานผลิตครูชนบทเพื่อให้ครูมีวุฒิทางครูถึงขั้น ประกาศนียบัตรนี้ เป็นงานที่ต้องทำติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน เพราะปัจจุบันมีครูในระดับต่างๆ อีกประมาณ 60,449 คน ที่ไม่มีวุฒิทางวิชาครู โดยเหตุนี้ จึงทำให้มาตรฐานการศึกษาเบื้องต้นของ ประเทศไทยยังไม่ถึงระดับที่ต้องการ

การสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์

18. โดยเหตุที่จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นในอัตราสูงทุกๆ ปี โรงเรียนราษฎร์จึงนับว่ามีส่วน ช่วยในการศึกษาของประเทศมากขึ้นเป็นลำดับ ดังจะเห็นได้ว่า ใน พ.ศ. 2488 โรงเรียนราษฎร์รับ นักเรียนได้เพียงร้อยละ 4.5 ของจำนวนนักเรียนทั่วประเทศ ใน พ.ศ. 2494 โรงเรียนราษฎร์สามารถ รับนักเรียนได้ประมาณร้อยละ 12.2 ของจำนวนนักเรียนทั่วประเทศ และ ใน พ.ศ. 2503 โรงเรียน ราษฎร์สามารถรับนักเรียนได้ร้อยละ 15.6 ของจำนวนนักเรียนทั่วประเทศ อัตราการเพิ่มของ

โรงเรียนราษฎร์จะทวีสูงขึ้นทุกปี และจำนวนนักเรียนที่เพิ่มในโรงเรียนราษฎร์นี้ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ให้ได้เท่าระดับมาตรฐานของโรงเรียนรัฐบาลเป็นอย่างดี ใน พ.ศ. 2507-2509 ควรจะเริ่มมีการสนใจดูแลกิจการโรงเรียนราษฎร์โดยใกล้ชิดยิ่งขึ้น ประการสำคัญควรหาทางให้โรงเรียนราษฎร์รับครูที่มีคุณวุฒิให้มากขึ้น และควรมีการอบรมครูโรงเรียนที่ขาดคุณวุฒิให้มีความรู้ความสามารถสูง เช่นเดียวกับการอบรมครูในโรงเรียนรัฐบาล

การอุดมศึกษา

19. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ได้เน้นหนักไปในการต้องการใช้กำลังคนในวิชาการเฉพาะด้านในระดับสูงอีกเป็นจำนวนมาก การผลิตนักศึกษาในชั้นอุดมศึกษาให้ได้ปริมาณและคุณภาพพอเพียงกับความต้องการในแขนงงานต่างๆ ของการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่นโยบายของรัฐในระยะของการดำเนินการพัฒนาการเศรษฐกิจ จะมุ่งไปในการผลิตบัณฑิตให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศ โดยเฉพาะในสาขาที่มีความต้องการเร่งด่วน เช่น วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และแพทยศาสตร์

20. ในปัจจุบันนี้ เนื่องจากสถานที่เรียนจำกัด จำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ รวมทั้งอุปกรณ์การสอนก็ยังขาดแคลน ประกอบกับมาตรฐานการศึกษาชั้นมัธยมยังไม่สูงพอที่จะให้นักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นวิทยาลัยให้ได้ผลเต็มที่ มหาวิทยาลัยทุกแห่งจึงรับนักศึกษาเข้าใหม่ได้รวมทั้งสิ้นปีละ 3,800-4,000 คน ทั้งนี้กำหนดใน พ.ศ. 2507 พ.ศ. 2508 และ พ.ศ. 2509 จะรับนักศึกษาได้ประมาณ 4,600 คน 5,000 คน และ 5,400 คน ตามลำดับ เฉพาะปีการศึกษา 2507 จำนวนนักศึกษาจะเพิ่มขึ้นมากกว่าปีที่แล้ว เนื่องจากรัฐบาลได้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาขึ้นใหม่อีก 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ขอนแก่น และสถาบันพัฒนาการบริหารแห่งชาติ ใน พ.ศ. 2506 สถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้นผลิตบัณฑิตสาขาต่างๆ ได้ประมาณ 2,550 คน และคาดว่าในระยะ 6 ปีข้างหน้า สถาบันอุดมศึกษาเหล่านี้จะผลิตบัณฑิตเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันอีกปีละประมาณ 400 คน

21. ในจำนวนนักศึกษาใหม่มหาวิทยาลัยทุกแขนง ปรากฏว่าสาขาที่เป็นที่ต้องการมากในระยะนี้ คือ เกษตรศาสตร์ แพทยศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2506 มีผู้สำเร็จการศึกษาทางวิศวกรรมประมาณ 250 คน และเกษตรศาสตร์ประมาณ 110 คน ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 ประมาณว่า จะผลิตเพิ่มได้อีกประมาณปีละ 50 คน จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เชียงใหม่ สำหรับการศึกษาด้านวิศวกรรม แพทย์ และเกษตรนี้ ถ้าเริ่มดำเนินการปรับปรุงและขยายการศึกษาทั้ง 3 ด้านดังกล่าว โดยอาศัยความช่วยเหลือจากต่างประเทศประกอบด้วยส่วนหนึ่ง อาจประมาณได้ว่าภายใน พ.ศ. 2512 จะผลิตบัณฑิตทางวิศวกรรมศาสตร์ได้เพิ่มขึ้นจากที่ผู้ผลิตได้

เพิ่มขึ้นจากที่ผลิตได้ในปัจจุบันอีก 200 คน บัณฑิตทางเกษตรศาสตร์เพิ่มขึ้นอีก 100 คน และใน พ.ศ. 2514 จะผลิตแพทย์เพิ่มได้อีกประมาณ 100 คน ทั้งนี้ โดยกำหนดว่าจะสามารถหาเงินได้เพียงพอที่จะเริ่มดำเนินการได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2508 เป็นต้นไป

22. โครงการสำคัญในการปรับปรุง และขยายงานของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในระยะ พ.ศ. 2507-2509 มีดังนี้

(1) โครงการปรับปรุงมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จะทำการปรับปรุง คณะแพทยศาสตร์ที่มีอยู่แล้ว 3 แห่ง คือ คณะแพทยศาสตร์ศิริราช คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์ และคณะแพทยศาสตร์เชียงใหม่ ซึ่งผลิตแพทย์ได้รวมทั้งสิ้นประมาณปีละ 250 คน รวมทั้งมีการปรับปรุงวิทยาศาสตร์การแพทย์สาขาต่างๆ ก็จะเป็นการเพิ่มการผลิตแพทย์ขึ้นอีกปีละ 50 คน โดยใช้ อ ๗ ค ๗ ร สถานที่และอุปกรณ์การฝึกสอนแพทย์ที่มีอยู่แล้วในบริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ จังหวัดพระนคร

(2) โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เริ่มการก่อสร้างใน พ.ศ. 2506 และจะเปิดทำการสอนได้ในปีการศึกษา 2507 ในระยะเริ่มแรกคาดว่าจะสอนเพียง 3 คณะก่อนคือ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ และได้โอนคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล นครเชียงใหม่เข้าไปเป็นคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยนี้ด้วย ในระยะแรกที่เปิดการสอน จะรับนักศึกษา ปีละประมาณ 300 คน นักศึกษาเหล่านี้กำหนดจะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในปีการศึกษา 2510-2511 ซึ่งจะเป็นการเพิ่มจำนวนบัณฑิตสำหรับใช้ในแขนงงานต่างๆ ได้มากขึ้น

(3) โครงการมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเริ่มดำเนินการสอน ใน พ.ศ. 2507 โดยในขั้นแรก จะเปิดการสอนเพียง 3 คณะ คือ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรม และคณะวิทยาศาสตร์ใน พ.ศ. 2507 จะรับนักศึกษาเป็นปีแรกจำนวนประมาณ 120 คน และจะให้ นักศึกษาอยู่ที่คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ก่อนหนึ่งปี ใน พ.ศ. 2508 จะย้ายนักศึกษาไปอยู่คณะ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่น และจะเริ่มดำเนินการสอนเป็นการถาวร ต่อไป การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยนี้ นอกจากจะใช้เงินงบประมาณเป็นส่วนใหญ่แล้ว จะได้ ขอความช่วยเหลือจากประเทศนิวซีแลนด์สำหรับเกษตรศาสตร์ และแคนาดาสำหรับวิศวกรรมศาสตร์ อีกด้วย

(4) โครงการสถาบันพัฒนาการบริหารแห่งชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะให้การศึกษอบรม และทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศในระดับบัณฑิตชั้นปริญญาโท ในระยะแรกเริ่ม จะทำการสอน 4 สาขา คือ

- ก) รัฐประศาสนศาสตร์
- ข) การบริหารธุรกิจ
- ค) การสถิติประยุกต์
- ง) เศรษฐศาสตร์พัฒนาการ

(5) **โครงการปรับปรุงและขยายคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** ใน พ.ศ. 2508-2509 จะปรับปรุงการสอนและการฝึกงาน โดยการจัดหาอาจารย์ที่มีคุณวุฒิเพิ่มขึ้น และจัดหาอุปกรณ์การสอนและฝึกงานให้เพียงพอกับความจำเป็น อนึ่ง โดยเหตุที่ดำริจะขยายการผลิตบัณฑิตทางวิศวกรรมศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพิ่มขึ้นอีก 200 คน ในระยะ 5 ปีข้างหน้า ใน พ.ศ. 2508 จะเร่งปรับปรุงอาคาร ก่อสร้างห้องเรียน ห้องทดลองปฏิบัติการ โรงฝึกงาน และอาคารประกอบอื่นๆ ตลอดจนการจัดหาอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ ประเทศสหราชอาณาจักรจะให้ความช่วยเหลือแก่โครงการนี้ได้ส่วนหนึ่ง

(6) **โครงการปรับปรุงและขยายคณะเกษตรศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์** เป็นโครงการ 5 ปี เริ่มแต่ พ.ศ. 2508 โดยกำหนดจะขยายการผลิตบัณฑิตเพิ่มขึ้นอีก 100 คน ภายใน พ.ศ. 2513 และจำเป็นต้องมีการก่อสร้างอาคารเรียน จัดหาครุภัณฑ์ เพื่อการสอนและการฝึกงานของนักเรียน และจัดหาครุ อาจารย์ที่มีคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่จะรับเพิ่มขึ้นและเน้นหนักในด้านการวิจัยการเกษตร คาดว่าอาจได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์

(7) **โครงการปรับปรุงและขยายคณะวิทยาศาสตร์** โดยเหตุที่การศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์เป็นรากฐานขั้นแรกในการศึกษาทางวิศวกรรมและการแพทย์ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกิจการของคณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และที่คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ให้เข้มแข็งและผลิตนักเรียนให้มากขึ้น เพื่อจะได้ไปศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ตามโครงการที่ขยายใหม่ต่อไป

(8) **โครงการปรับปรุงวิทยาลัยวิชาการศึกษา** ในปัจจุบัน วิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีอยู่คือ วิทยาลัยครูประสานมิตร ปทุมวัน บางแสน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลิตครูชั้นปริญญาตรีได้ปีละ 600 คน และได้จัดไปสอนตามโรงเรียนฝึกหัดครูต่างๆ และยังไม่สามารถผลิตครูเพื่อใช้ในการสอนในโรงเรียนเตรียมอุดมและโรงเรียนสามัญชั้นปลายได้โดยทั่วถึงในระยะ พ.ศ. 2507-2509 จึงกำหนดจะผลิตครูที่มีคุณภาพให้ได้มากขึ้น โดยการปรับปรุงหลักสูตรการสอนให้เหมาะสมขึ้น โดยเน้นหนักในการอบรมในด้านวิชาที่จะสอนให้มากขึ้น ส่วนวิชาครูก็คงถือเป็นวิชา

ประกอบที่มีความสำคัญอยู่มาก ส่วนการขยายการผลิตจำนวนครูจะค่อยๆ ดำเนินงานไปพร้อมๆ
กับการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนโดยเหมาะสมแล้ว

ผลงานและความคาดหวังสำหรับอนาคต

23. การที่จะปรับปรุงและขยายงานชั้นอุดมศึกษาในระยะเวลาดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงไปได้ จำเป็นจะต้องมีการแก้ไขปัญหาและข้ออุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้หมดสิ้นไปพร้อมกันด้วย เป็นต้นว่า ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในมหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้มหาวิทยาลัยต้องใช้อาจารย์พิเศษมากเกินไป จนทำให้มาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่ำลง นอกจากนี้ ยังมีการสอนวิชาซ้ำกันหลายคณะและหลายมหาวิทยาลัย การจัดหลักสูตรบางคณะยังไม่เหมาะสม และการเปิดสอนวิชาที่มีอันดับความสำคัญไม่สูงสำหรับความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนการขาดการประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัย ถ้าได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้ออุปสรรคดังกล่าวโดยถาวรแล้ว การขยายการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและปริมาณเพิ่มขึ้น ย่อมกระทำได้ง่ายยิ่งขึ้น อันจะช่วยให้การดำเนินงานในกิจกรรมแขนงต่างๆ ของประเทศ สำเร็จลุล่วงไปได้โดยรวดเร็ว

24. ในด้านการศึกษิต่ำกว่าระดับอุดมศึกษานั้น ผลงานในระยะ 3 ปีแรกเห็นว่ารุดหน้าไปพอสมควร แต่ยังประสบอุปสรรคเรื่องการขาดแคลนครูผู้ทรงคุณวุฒิ อุปกรณ์ และห้องเรียน ทำให้มาตรฐานต่ำกว่าที่ควร รัฐได้สังวรถึงเรื่องนี้และได้ทุ่มเทงบประมาณเพื่อการศึกษาของชาติ มีอัตราส่วนสูงขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในระยะ 3 ปีที่แล้วมา ได้มีการพัฒนาการศึกษามากพอสมควร โดยเฉพาะในด้านการอุดมศึกษา ได้มีการเตรียมการตั้งมหาวิทยาลัยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้ทำการก่อสร้างไปมากแล้ว ส่วนการศึกษาแขนงอื่นนั้นเป็นการขยายงานตามปกติ โดยมีผลสำเร็จหลายประการ เช่น การตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาแบบ สปอ. เพิ่มขึ้น เริ่มโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และเกษตรกรรมแผนใหม่ ผลงานสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ได้แก่ การเริ่มการศึกษาประถม 5 ถึงประถม 7 ตามแผนการศึกษาแห่งชาติซึ่งจะต้องปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

25. คาดว่าในเวลา 20 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีระบบการศึกษาที่ก้าวหน้าไม่หย่อนกว่าประเทศอื่น ระบบการศึกษาภาคบังคับ 7 ปี คาดว่าจะสามารถประกาศใช้ได้ทั่วพระราชอาณาจักร การศึกษาจะเน้นหนักในการปูพื้นฐานด้านอาชีพะชั้นสูง ซึ่งมีส่วนสำคัญกับการเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด

เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2504 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ระหว่างระยะเวลา 2504 ถึง 2506 ถึง 2509 นับว่าเป็นแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับใหม่นี้ซึ่งเป็นแผนสำหรับระยะที่สอง คือระหว่างปี 2507 ถึงสิ้น 2509 ได้ทำความถึงวัตถุประสงค์ นโยบาย และแผนดำเนินการตามแผนพัฒนาฉบับเดิม ได้กล่าวโดยทั่วไปถึงผลของการปฏิบัติในระยะ 3 ปีที่ล่วงแล้ว และได้แสดง

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจในระยะ 3 ปีข้างหน้า เป้าหมายและรายการที่กำหนดไว้ตลอดทั้งโครงการแผนการต่างๆ ที่จะดำเนินงานโดยละเอียด นอกจากนี้ยังได้พิจารณาความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับนี้กับปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะ 10 ถึง 20 ปีข้างหน้า

จากการประมวลผลของงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วในระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนาจนถึงปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยได้ก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจรวดเร็วตามที่ได้คาดหมายไว้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการบริหารประเทศโดยอาศัยหลักวิชาการที่สุขุมและความอุตสาหะของประชาชนตลอดจนภาวะการณ์ของดินฟ้าอากาศและตลาดโลกได้อำนวยให้ประโยชน์แก่การพัฒนาดังกล่าวสำหรับระยะ 3 ปีข้างหน้า หากจะยังคงไว้ซึ่งอัตราการพัฒนาในระดับไม่ต่ำกว่าที่เป็นมาแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้องใช้ความมานะพยายามและทุ่มเทกำลังคนและการลงทุนสูงกว่าที่ได้กระทำมาแล้วตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตให้บังเกิดผลสูงสุดอันเป็นเจตนารมณ์ของคณะรัฐบาลปัจจุบันและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับนี้

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติได้อนุมัติแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับนี้เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2506 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2507 ให้ใช้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่สอง (พ.ศ. 2507-2509) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2507 เป็นต้นไป

บทที่ 13

รัฐวิสาหกิจและพัฒนาการเศรษฐกิจ

1. รัฐวิสาหกิจมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในระยะ 3 ปีตามแผนพัฒนานี้ คาดว่าจะมีการลงทุนพัฒนาโครงการรัฐวิสาหกิจด้วยเงินงบประมาณ เงินกู้ และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศประมาณ 3,000 ล้านบาท และเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจเองเป็นเงินประมาณ 1,500 ล้านบาท รวมทั้งสิ้นเป็นเงินถึง 4,500 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนของเงินลงทุนเพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจทั้งสิ้น

2. ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ รัฐวิสาหกิจหมายถึงบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่รัฐบาลมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละ 50 ตามความหมายดังกล่าวนี้ รัฐวิสาหกิจทั้งสิ้นมีจำนวน 108 แห่ง สำหรับรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ 50 มีอยู่ 19 แห่ง รัฐวิสาหกิจเหล่านี้ประกอบกิจการต่างๆ เช่น การสาธารณสุข ภูมิภาค อุตสาหกรรม การพาณิชย์และการธนาคาร ส่วนมาได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นเงินอุดหนุนหรือเงินกู้ รัฐบาลได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินภาษีอากรและจากบางรายเป็นเงินปันผลและรายได้ส่งคลัง

ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจนี้จะได้กล่าวถึงเฉพาะรัฐวิสาหกิจ 44 ราย ที่เป็นองค์การขนาดใหญ่ และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่วนที่เกี่ยวกับกิจการธนาคารหรือกิจการพาณิชย์ และที่มีเงินลงทุนน้อยหรือไม่เกี่ยวกับกิจการเศรษฐกิจโดยตรงนั้น มิได้รวมไว้ในแผนพัฒนานี้

นโยบายและแนวทางดำเนินการ

นโยบาย

1. ในระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนานั้น รัฐบาลได้ลงทุนในด้านรัฐวิสาหกิจเป็นจำนวนมากมาแล้ว ๗ มา ฉะนั้นเพื่อให้การลงทุนเกิดผลประโยชน์สูงสุดส่วนรวมแก่เศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินลงทุนของรัฐวิสาหกิจทั้งที่ได้มาจากเงินรายได้ของตนเอง เงินกู้ต่างประเทศ เงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินอื่นๆ รัฐบาลจึงได้วางระเบียบว่าด้วยการเงินและการบัญชีของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2504 ให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่งถือเป็นหลักปฏิบัติทั้งในด้านการบัญชีและการลงทุนให้มีมาตรฐานเดียวกัน ตามระเบียบนี้รัฐวิสาหกิจจะต้องส่งงบลงทุนตามโครงการไปยังสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติพิจารณาก่อน ปราบกฏว่ารัฐบาลได้อนุมัติให้รัฐวิสาหกิจ 44 แห่ง

ดังกล่าวลงทุนทั้งสิ้นประมาณ 3,900 ล้านบาท ซึ่งเป็นผลให้รัฐวิสาหกิจดังกล่าวนี้สามารถเพิ่มผลผลิตสูงขึ้นเป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ

4. ในระยะ 3 ปีหลังของแผนพัฒนานี้ การดำเนินงานจะเน้นหนักไปในด้านปรับปรุงให้รัฐวิสาหกิจมีสมรรถภาพสูงขึ้น และขยายกิจกรรมของรัฐวิสาหกิจที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยพยายามที่จะปรับปรุงการผลิตและการวิจัยตลาด รวมตลอดทั้งการบริหารงาน และการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้การลงทุนเกิดคุณประโยชน์ด้านเศรษฐกิจแก่ประเทศจริง ๆ ทั้งนี้ได้มีจุดมุ่งหมายในด้านผลกำไรเป็นเกณฑ์แต่อย่างใด หากแต่จะพิจารณาถึงประโยชน์ในทางเศรษฐกิจแก่ส่วนรวมและความจำเป็นของบริการที่ประชาชนอาจได้รับอีกด้วย รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมการลงทุนอย่างเสรีของเอกชนและเร่งรัดให้เอกชนทำการลงทุนมากขึ้น ฉะนั้นในการปฏิบัติตามนโยบายนี้ รัฐบาลจะไม่โอนกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐหรือประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชนเสียเอง และพร้อมที่จะพิจารณาโอนรัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรมให้แก่เอกชนรับซื้อไปในกรณีที่เหมาะสม ส่วนมากรัฐบาลจะประกอบกิจการประเภทสาธารณูปโภค ซึ่งในบางกรณีรัฐบาลอาจจะต้องขาดทุนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน รัฐบาลจะประกอบกิจการอุตสาหกรรมและกิจการอื่น ๆ เฉพาะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับสาธารณประโยชน์เท่านั้น เช่น กิจกรรมดังต่อไปนี้

ก. กิจกรรมที่รัฐจำเป็นต้องกระทำเพื่อประโยชน์ในทางยุทธศาสตร์เพื่อผลิตเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์อันจำเป็นแก่การป้องกันประเทศ

ข. การสาธารณูปโภคที่มีลักษณะเป็นบริการสาธารณะ เช่น การผลิตและการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า การรถไฟ การท่าเรือ การไปรษณีย์โทรเลข การสื่อสารโทรคมนาคม เป็นต้น

ค. อุตสาหกรรมที่ต้องลงทุนมากหรือยังไม่เป็นที่สนใจของเอกชนจะลงทุนแต่เป็นประโยชน์ในการที่จะให้รัฐเข้าจัดทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม

ง. กิจกรรมที่จะส่งเสริมเพิ่มรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศและที่จะช่วยส่งเสริมกิจกรรมอื่น ๆ ของเอกชน เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยและกิจกรรมโรงแรม เป็นต้น

จ. กิจกรรมที่รัฐจะต้องจัดทำเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากร อันจะทำให้รายได้ทางภาษีอากรลดน้อยลง เช่น การผลิตและการจำหน่ายยาสูบ การทำไฟ เป็นต้น

จ. กิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อรักษาวัฒนธรรม ศิลปกรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ หรือส่งเสริมให้มีผู้รู้จักประเทศมากขึ้น เช่น การดูริยางค์ นาฏศิลป์ เป็นต้น

แนวทางดำเนินการ

5. ในปัจจุบันนี้ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยทางอ้อมกับกิจการของรัฐวิสาหกิจมีอยู่หลายแห่งด้วยกัน นอกจากกระทรวงเจ้าสังกัดแล้วยังมีหน่วยราชการอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพิจารณาและการควบคุมการดำเนินงานอีกด้วย เช่น คณะที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐ กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นต้น ฉะนั้น ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น จำเป็นจะต้องมีการร่วมและประสานงานกันระหว่างหน่วยราชการดังกล่าวและองค์การอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด แนวทางดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นี้ คือ

(1) สำนักงานสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเป็นหน่วยกลางประสานงานที่เกี่ยวกับแผนการลงทุนและนโยบายการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ

(2) สนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจจัดทำโครงการพัฒนาระยะยาวเกี่ยวกับการลงทุนรวม ตลอดจนทั้งแผนการผลิตและแผนการจัดหาตลาด เพื่อยึดถือเป็นแนวทางดำเนินการ

(3) ศึกษาและประเมินผลของการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ความสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ดำเนินการ และการปรับปรุงคุณภาพให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

(4) สสำรวจและวิเคราะห์โดยละเอียดรอบคอบในเรื่องกิจการของรัฐวิสาหกิจที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และประเภทที่จะต้องอาศัยงบประมาณประจำปีเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการดำเนินงานแล้วแต่กรณี ในกรณีที่สมควรล้มเลิกรัฐวิสาหกิจใดจะต้องศึกษาวิธีการที่ดีที่สุด เช่น ให้เช่าหรือขายให้เอกชน หรือให้รวมเข้ากับรัฐวิสาหกิจอื่นๆ เป็นต้น ส่วนรัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการสาธารณูปโภคอย่างเดียวกัน หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งขณะนี้แยกออกเป็นหลายองค์การก็ควรได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดว่าสมควรรวมตั้งขึ้นเป็นองค์การเดียวกันเพียงใดหรือไม่

(5) พิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับของทางราชการที่ใช้ควบคุมการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจในขณะนี้ รวมตลอดทั้งการบริหารงาน วิธีการดำเนินงาน ระบบการบัญชี การควบคุมรายได้รายจ่าย การควบคุมวัสดุคงเหลือ และวิธีรายงาน เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจเป็นไปโดยสะดวก มีสมรรถภาพสูงขึ้น และมีอิสระมากขึ้นตามความเหมาะสม

(6) การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะลงทุนเป็นจำนวนมากนั้นจะต้องทำการสำรวจในด้านวิชาการและการหาวัสดุ พลังงาน ตลาด การขนส่งและปัจจัยอื่นๆ ให้เรียบร้อยเสียก่อน เพื่อทราบถึงความเหมาะสมและระยะเวลาที่สมควรในการที่จะจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนสถานที่ที่จะจัดตั้ง ทั้งนี้ สมควรปรึกษารัฐมนตรีหรือกับเจ้าหน้าที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการแข่งขันและการแข่งขันระหว่างอุตสาหกรรมของรัฐวิสาหกิจและอุตสาหกรรมของเอกชน

(7) เพื่อให้รัฐวิสาหกิจมีสมรรถภาพในการดำเนินงานจริงๆ การแต่งตั้งผู้บริหารงานชั้นผู้ควบคุมนโยบายและผู้บริหารงาน ควรจะต้องพิจารณาเลือกผู้ที่มีความสามารถในด้านการจัดการและมีความชำนาญในงานของรัฐวิสาหกิจโดยเฉพาะเข้าปฏิบัติงาน และสมควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำแหน่งสำคัญในการบริหารและดำเนินกิจการให้ทราบซึ่งถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ของพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศ และความสัมพันธ์ของรัฐวิสาหกิจกับการพัฒนาดังกล่าว

เป้าหมายการผลิตสินค้าและบริการของรัฐวิสาหกิจ

6. จากประมาณการผลิตสินค้าและบริการของรัฐวิสาหกิจบางแห่งในระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และตามรายละเอียดของตารางที่ 3 เกี่ยวกับประมาณการผลิต อาจสรุปผลการผลิตและจำหน่ายของรัฐวิสาหกิจที่สำคัญในระยะ 3 ปีแรก (พ.ศ. 2504-2506) ได้ดังนี้ไป

ก. **สาขาเกษตร** องค์การสวนยางและองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้เพิ่มปริมาณการจำหน่ายขึ้นร้อยละ 59 และตามลำดับ สำหรับอุตสาหกรรมห้องเย็นและองค์การสะพานปลา ปริมาณการจำหน่ายอยู่ในระดับเดิม

ข. **สาขาคมนาคม** การรถไฟแห่งประเทศไทย การท่าเรือแห่งประเทศไทย และบริษัทเดินอากาศไทยมีจำนวนผู้โดยสารและปริมาณสินค้าพัสดุภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น ทั้งผู้โดยสารและสินค้า เฉลี่ยแล้วประมาณร้อยละ 10 องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้เพิ่มบริการทางโทรศัพท์สำหรับพระนครและธนบุรีสูงขึ้นร้อยละ 58 และในส่วนภูมิภาคร้อยละ 26

ค. **สาขาพลังงาน** รัฐวิสาหกิจจำนวน 4 แห่ง ซึ่งทำการผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าสามารถผลิตเพิ่มขึ้นจาก 264,000 กิโลวัตต์ ในปี 2504 เป็น 334,000 กิโลวัตต์ ในปี 2506 หรือร้อยละ 26

ง. **สาขาอุตสาหกรรม** ผลิตภัณฑ์ของรัฐวิสาหกิจในด้านอุตสาหกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ 19 ถึง 194 และปรากฏว่ารัฐวิสาหกิจจำนวน 10 แห่ง ได้เพิ่มผลผลิตขึ้นกว่าร้อยละ 50

7. ในระยะหลังของแผนพัฒนา (พ.ศ. 2507-2509) อาจคาดได้ว่าผลผลิตและบริการของรัฐวิสาหกิจสาขาต่างๆ จะเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม และอัตราเพิ่มสำหรับบางรายจะสูงมากกว่ารายอื่น ทั้งนี้คาดว่าโครงการพัฒนาระยะยาวของรัฐวิสาหกิจบางรายจะสำเร็จและเริ่มเกิดผลประโยชน์ในระยะนี้ และการผลิตของรัฐวิสาหกิจบางรายที่สร้างเสร็จแล้วระหว่างปี 2504-2506 จะเพิ่มสูงขึ้น ส่วนรายอื่นๆ ที่ได้รับการปรับปรุงให้มีสมรรถภาพดีขึ้นหรือได้ขยายกิจกรรม การผลิตย่อมจะเพิ่มขึ้นไปด้วย ตารางที่ 3 แสดงประมาณการขยายตัวของรัฐวิสาหกิจในปี 2509 เทียบกับปี 2504 และ 2506 สรุปได้ดังนี้

ก. **สาขาเกษตร** มวลรวมรายได้ของรัฐวิสาหกิจสาขาเกษตรในปี 2509 คาดว่าจะสูงกว่าปี 2506 เนื่องจากในระยะ 3 ปีนี้องค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอาจเพิ่มรายได้ประมาณร้อยละ 43 องค์การสะพานปลาร้อยละ 33 องค์การสวนยางร้อยละ 14 และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ร้อยละ 8

ข. **สาขาคมนาคม** การรถไฟแห่งประเทศไทยคาดว่าผู้โดยสารและสินค้าพัสดุภัณฑ์จะเพิ่มจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 19 ในปี 2509 ธุรกิจของการท่าเรือแห่งประเทศไทยและบริษัทเดินอากาศไทย จำกัด ก็คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน และคาดว่าองค์การโทรศัพท์จะสามารถขยายบริการโทรศัพท์ขึ้นอีกร้อยละ 58 ในเขตพระนครและธนบุรี และร้อยละ 26 ในส่วนภูมิภาค

ค. **สาขาพลังงาน** พลังงานไฟฟ้าที่ติดตั้งเสร็จภายในปี 2509 จะมีกำลังสูงกว่า 568,000 กิโลวัตต์ หรือมากกว่าปริมาณที่ติดตั้งใน พ.ศ. 2506 ร้อยละ 70

ง. **สาขาอุตสาหกรรม** ผลิตภัณฑ์ของรัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรมในระยะหลังของแผนพัฒนาส่วนมากจะสามารถเพิ่มผลผลิตได้มากกว่าในระยะ 3 ปีแรก และคาดว่าองค์การทอผ้า บริษัทไม้อัดไทยและองค์การเบตเตอร์จะขยายการผลิตมากที่สุด ส่วนรัฐวิสาหกิจรายที่ได้สำเร็จแผนการขยายงานแล้วจะสามารถเพิ่มการผลิตในอัตราที่ต่ำกว่าปี 2506

งบลงทุนเพื่อการพัฒนาของรัฐวิสาหกิจ

8. นอกจากอาศัยเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินกู้ หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศแล้ว รัฐวิสาหกิจต่างๆ ได้กำหนดจะลงทุนพัฒนาด้วยเงินรายได้ของตัวเองประมาณ 1,500 ล้านบาท ในปี 2507-2509 ไกล่เคียงกับที่ได้ลงทุนในปี 2504-2506 และเทียบเท่ากับร้อยละ 31 ของงบพัฒนาของรัฐวิสาหกิจทั้งสิ้นประมาณ 4,800 ล้านบาท ส่วนเงินลงทุนที่จะจ่ายจากงบประมาณแผ่นดินนั้น ประมาณเท่ากับร้อยละ 30 ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 40 จะใช้จากเงินกู้และสินเชื่อซึ่ง ผ่อนชำระและเงินอื่นๆ ทั้งนี้ ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 1 และที่ 2 ส่วนโครงการพัฒนาของรัฐวิสาหกิจที่มีความสำคัญในการพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศนั้น ได้สรุปไว้โดยแยกตามสาขา รัฐวิสาหกิจต่อไปนี้

9. **สาขาเกษตร** ใช้งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจเองประมาณ 80 ล้านบาท และงบประมาณแผ่นดินประมาณ 42 ล้านบาท เทียบกับ 114 ล้านบาท และ 26 ล้านบาท ตามลำดับในปี 2504-2506

ก. **องค์การสะพานปลา** ในปี 2504-2506 ได้ทำการปรับปรุงสะพานปลา กรุงเทพฯ โดยการก่อสร้างและขยายสถานที่ทำการประมูลจำนวนปลา ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและสร้างท่าเทียบเรือประมงที่ท่าศาลา จังหวัดสมุทรสาครและที่จังหวัดระยอง ในปี 2507-2509 จะขยายท่าเรือประมงที่สะพานปลากรุงเทพฯ ออกไปอีก 1,000 ตารางเมตรเพื่อให้เรือประมงน้ำลึกสามารถเข้าจอดเทียบท่าได้มากขึ้น ทั้งนี้ คาดว่าสินค้าสัตว์น้ำจะเพิ่มขึ้นปีละ 1,300 ตัน เป็นมูลค่าประมาณ 36 ล้านบาท

นอกจากนั้น จะทำการสร้างท่าเรือประมงสาธารณะที่สงขลา ระนอง ตราด หัวหิน ชลบุรี สัตหีบ ปรานบุรี และสมุทรสาคร เพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่ชาวประมงในการจำหน่ายสัตว์น้ำและป้องกันการถูกบีบบังคับให้ขยายปลาในราคาต่ำ การก่อสร้างท่าเรือประมงที่กรุงเทพฯ สงขลา ระนอง และตราดนั้นจะใช้เงินงบประมาณ ส่วนที่เหลืออีก 5 แห่งนั้นจะใช้เงินของโครงการเอง ส่วนสินค้าสัตว์น้ำที่จะนำเข้าเทียบท่าเรือเหล่านั้นนั้น ประมาณว่าจะเป็นจำนวนปีละ 90,000 ตัน เป็นมูลค่าประมาณ 160 ล้านบาท

ข. **องค์การสวนยาง** คาดว่าจะใช้เงินจากรายได้ของตัวเองประมาณปีละ 350,000 บาท และอาศัยงบประมาณแผ่นดินปีละ 1.5 ล้านบาทจนถึงปี 2508 สำหรับโครงการบำรุงรักษาสวนยางและสวนกาแฟในเนื้อที่ 4,950 ไร่ที่นาบอน และจะทำการติดตามต้นยางพันธุ์พื้นเมือง 165,000 ต้นด้วย หลังจากปี 2508 ต้นยางที่เพาะไว้เดิมจะมีอายุมากพอจะผลิตยางได้บ้างแล้ว และมีรายได้ที่จะนำมาใช้สำหรับการติดตามขยายพันธุ์ การปลูกซ่อมและการบำรุงรักษาต้นยาง

ต่อไป ส่วนแผนการเพาะปลูกยางพันธุ์ดีปีละ 3,200 ไร่ที่ทุ่งสงซึ่งได้ดำเนินการในปี 2505 และ 2506 นั้น คาดว่าจะปรับที่เสร็จในปี 2509

ค. **องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้** เนื่องจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้รับสัมปทานตัดไม้สักทั่วประเทศแต่ผู้เดียว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงกิจการโดยจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์เพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายงาน และจะได้สร้างสำนักงานตามเขตต่างๆ 5 เขต คือ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ตาก พิษณุโลก แพร่ สุราษฎร์ธานี เพื่อดำเนินการและควบคุมการตัดไม้ต่อไป ซึ่งคาดว่าจะต้องลงทุนประมาณ 72 ล้านบาท ในปี 2507-2509 นอกจากนี้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ยังมีความรับผิดชอบในการคุ้มครองทดลองค้นคว้าและบูรณะป่าไม้อีกด้วยภายใต้การควบคุมของกระทรวงเกษตร

10. **สาขาคมนาคมและขนส่ง** ใช้งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจเองประมาณ 710 ล้านบาท และจากงบประมาณและเงินกู้ต่างประเทศอีกประมาณ 1,300 ล้านบาท ในปี 2507-2509 เทียบกับ 661 ล้านบาท และ 270 ล้านบาท ตามลำดับ ในปี 2504-2506

ก. **การทำเรือแห่งประเทศไทย** ในปี 2504-2506 การทำเรือแห่งประเทศไทยได้ทำการปรับปรุงอำนวยความสะดวกในด้านการสินค้าและบริการเรือสินค้าต่างประเทศ โดยการจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ เพิ่มเติม และขุดลอกร่องน้ำตลอดถึงบริเวณท่าเรือกรุงเทพฯ และบริเวณหน้าท่าเทียบเรือ เพื่อให้เรือสินค้าขนาดใหญ่กินน้ำลึก 28 ฟุต หรือขนาด 10,000 ตันเข้ามาจอดเทียบท่าเรือและกลับลำได้สะดวกทุกเวลา

ในระยะ 2507-2509 การทำเรือแห่งประเทศไทยยังคงดำเนินการขยายและปรับปรุงบริการในด้านการขนถ่ายสินค้า การเก็บรักษาสินค้าและการให้บริการแก่เรือต่างประเทศ กล่าวคือ การสร้างพื้นวางสินค้ากลาง และขยายบริเวณจัดเก็บสินค้าให้มากกว่าเดิม นอกจากนี้ ในระยะ 3 ปีนี้จะได้พิจารณาลงทุนประมาณ 110 ล้านบาทในการปรับปรุงขยายท่าเรือและกิจการอื่นๆ เช่น การสร้างหลักผูกเรือด้วย

ข. **การรถไฟแห่งประเทศไทย** ในปี 2504-2506 การรถไฟแห่งประเทศไทยเพิ่มปริมาณกำลังลากจูง โดยจัดหารถจักรมาเพิ่มเติมอีก 25 คัน และรถจักรสับเปลี่ยน 5 คัน เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนขบวนรถที่เพิ่มขึ้น ดำเนินการสร้างขยายย่านใหม่และขยายย่านบางส่วน สร้างและขยายทางหลักเพิ่มขึ้น 27 แห่ง และ 14 สถานี เปลี่ยนรางและประแจขนาด 50 ปอนด์ เป็นขนาด 70 ปอนด์ ทำการเปลี่ยนสะพานไม้เป็นสะพานเหล็กหรือคอนกรีตถาวรให้รับน้ำหนักเพลา 15 ตันงานดังกล่าวนี้ได้ดำเนินเสร็จไปแล้วประมาณร้อยละ 47 สำหรับทางสายเหนือ ตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันออก ในระยะ 2507-2509 การรถไฟแห่งประเทศไทยจะได้รถสินค้าเพิ่มขึ้นอีกประมาณ

1,000 คัน รถจักรดีเซล 35 คัน รถโดยสาร 35 คัน และรถดีเซลราง 10 ชุด ทำการก่อสร้างและขยาย ย่านสถานีขนาดใหญ่และขนาดกลางที่สำคัญๆ อีก 11 แห่ง เปลี่ยนรางและประแจเป็นขนาด 70 ปอนด์ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช และสงขลา รวมเป็นระยะทาง 651 ก.ม. และเปลี่ยนสะพานใ้รับน้ำหนักเพลา 15 ต้นต่อจากปี 2506 ให้เสร็จสิ้นจากโครงการคาดว่าจะลงทุนจากรายได้ของการรถไฟฯ เองประมาณ 340 ล้านบาท

ค. **องค์การโทรศัพท์** องค์การโทรศัพท์จะทำการขยายบริการต่างๆ ออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้น คาดว่าจะสามารถทำการติดตั้งโทรศัพท์ให้แก่ผู้ขอได้ 11,300 เลขหมายในพระนครและธนบุรี นอกจากนั้นจะได้เริ่มดำเนินกิจการโทรคมนาคมด้านโทรศัพท์ โดยคาดว่าจะเริ่มดำเนินการได้ใน 3 เขตแรก คือ จากกรุงเทพฯ ไปทางเหนือถึงสระบุรี ทางตะวันออกถึงอรัญประเทศ และจันทบุรี จากสระบุรีถึงหนองคาย และจากโคราชถึงอุบลราชธานี ภายในปี 2507-2509 จะดำเนินการต่อไปอีก 2 เขต คือ จากสระบุรีถึงเชียงใหม่และจากกรุงเทพฯ ถึงเพชรบุรี สุราษฎร์ธานี หาดใหญ่ และภูเก็ต และยังทำการติดตั้งเครื่องวิทยุโทรศัพท์เพื่อใช้ติดต่อในเขตที่อยู่นอกจุดโทรคมนาคม คือระหว่างปัตตานี ยะลา นราธิวาส สุโขทัย และเชื่อมเข้าหาดใหญ่ กรุงเทพฯ และมาเลเซีย และนอกจากนั้น ได้ดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโยกย้ายสายเคเบิลของเก่าที่ฝังในถนน และอุปกรณ์ข่ายทางสายตอนนอกให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และให้ประสานงานกับโครงการขยายถนนของเทศบาลนครกรุงเทพฯ - ธนบุรี และการสร้างงานใหม่ของส่วนราชการต่างๆ ด้วย

ฅ. **องค์การ ร.ส.พ.** ในปี 2504-2506 องค์การได้ใช้เงินรายได้ขององค์การ ทำการซื้อรถแทรกเตอร์เซมิแทรเลอร์ 75 ชุด และโดยสาร 50 คัน เพื่อทดแทนของเก่า ในปี 2507-2509 เนื่องจาก ร.ส.พ. จะต้องโอนกิจการรถโดยสารไปให้บริษัทเดินรถโดยสารซึ่งจะได้ตั้งขึ้นใหม่ตามนโยบายของรัฐบาล ร.ส.พ. จะลงทุนส่วนใหญ่ในการซื้อรถบรรทุกเพื่อทดแทนเก่า โดยใช้เงินรายได้ของตัวเองส่วนหนึ่งประมาณ 6.8 ล้านบาท และอีกส่วนหนึ่งใช้จากงบประมาณแผ่นดินประมาณ 13.5 ล้านบาท

11. **สาขาพลังงาน** ในปี 2504-2506 ในปี 2504-2506 สาขาพลังงานได้ลงทุนปรับปรุงขยายงานและก่อสร้างประมาณ 344 ล้านบาท และประมาณ 1,800 ล้านบาท จากงบประมาณและเงินกู้ต่างประเทศ ส่วนในปี 2507-2509 คาดว่าจะใช้งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจเองประมาณ 244 ล้านบาท และจากเงินกู้และงบประมาณ 1,148 ล้านบาท

ก. **การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค** การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในปี 2504-2506 ทำการจำหน่ายไฟในเขตจังหวัดต่างๆ ที่อยู่นอกเขตของการไฟฟ้านครหลวง โดยใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ทำการขยายเขตการจำหน่ายไฟฟ้าไปยังท้องที่อำเภอ กิ่งอำเภอ และสุขาภิบาลที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ เพื่อให้ประชาชนได้มีไฟฟ้าใช้โดยทั่วถึงกัน ในระยะปี 2507-2509 จะได้

ทำการก่อสร้างการไฟฟ้าใหม่อีกไม่ต่ำกว่า 90 แห่ง นอกจากนี้ยังทำการก่อสร้างและปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าตามโครงการผลิตไฟฟ้าจากลิกไนท์ในจังหวัดภาคใต้รวม 8 จังหวัด ทำการก่อสร้าง ปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าเขตย่นฮีระยะแรกอีก 12 จังหวัด ระยะที่สองอีก 13 จังหวัด และจัดทำก่อสร้างปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีก 10 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 43 จังหวัด โดยจะให้มีการเสไฟฟ้าใช้โดยทั่วถึงกันอย่างเพียงพอ และมีราคาถูกลงพอสมควรทุกจังหวัดและอำเภอในเขตที่กล่าวแล้ว

ข. **การไฟฟ้านครหลวง** ทำการจำหน่ายไฟฟ้าในเขตนครหลวง คือ พระนคร ธนบุรี นนทบุรี และสมุทรปราการ โดยรับกระแสไฟฟ้าแรงสูงจากการไฟฟ้ายันฮี ในปี 2504-2506 ได้ขยายบริการติดตั้งไฟฟ้าให้แก่ผู้ใช้ใหม่เพิ่มขึ้นประมาณปีละ 9,600 ราย และติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะประมาณปีละ 1,500 เสา การเปลี่ยนระบบแรงดันจาก 110 โวลท์ เป็น 220 โวลท์ แก่ผู้ใช้ไฟในเขตขององค์การไฟฟ้านครหลวงจะเสร็จในปี 2510

ค. **การไฟฟ้ายันฮี** ดำเนินงานตามโครงการย่นฮีระยะที่ 2 โดยใช้เงินกู้จากธนาคารโลก เงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินรายได้ของการไฟฟ้ายันฮี รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 213.4 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินรายได้ของการไฟฟ้ายันฮีเอง 34.4 ล้านบาท เพื่อดำเนินการติดตั้งสายส่งตักยสูง 230 กิโลโวลต์ สายที่ 2 ทั้งนี้เพื่อประดยชนในการเพิ่มสมรรถภาพและปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบสายส่งให้ดีขึ้น เป็นการลดความสูญเสียกระแสไฟในสาย และเพื่อความแน่นอนของกระแสไฟมีมากขึ้น นอกจากนั้น การไฟฟ้ายันฮีจะสร้างสายส่งตักยสูงของขนาด 69 กิโลโวลต์ และ 115 กิโลโวลต์ รวม 4 สาย พร้อมทั้งตั้งสถานีรับในเขตจังหวัดตาก สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์ นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร ฉะเชิงเทรา สมุทรสงคราม ชลบุรี ระยอง อำเภอสตึก และอำเภอแม่สอดเพื่อให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเข้าไปจำหน่ายแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตดังกล่าว

ฅ. **การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ** การไฟฟ้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้จัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2506 เพื่อรับผิดชอบก่อสร้างไฟฟ้าพลังน้ำ โครงการน้ำพองและโครงการน้ำพุงเพื่อส่งไฟฟ้าในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 10 จังหวัด โครงการน้ำพองมีกำลังไฟฟ้าติดตั้ง 2,500 กิโลวัตต์สำหรับจ่ายในเขต 8 จังหวัด โครงการน้ำพุงมีกำลังติดตั้ง 6,300 กิโลวัตต์สำหรับจ่ายในเขต 2 จังหวัด การก่อสร้างโครงการน้ำพองได้เริ่มแล้วในปี 2506 ส่วนโครงการน้ำพุงจะเริ่มในปี 2507

ง. **การลิกไนท์** ในระยะปี 2504-2506 ได้ทำการจำหน่ายแก่ประชาชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน และจัดทำโรงผลิตไฟฟ้าที่จังหวัดกระบี่ มีกำลังผลิตได้ 40,000 กิโลวัตต์ จะเริ่มจำหน่ายได้ในปลายปี 2507 คาดว่าจะลงทุนจากรายได้ขององค์การเองประมาณ 10.5 ล้านบาท เกี่ยวกับการผลิตไฟฟ้าระหว่างปี 2507-2509

12. **สาขาอุตสาหกรรม** คาดว่ารัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรมจะใช้เงินรายได้ของตนเองประมาณ 169 ล้านบาทในการลงทุนพัฒนาและขยายกิจการในปี 2507-2509 และคาดว่าจะใช้เงินงบประมาณแผ่นดินและเงินกู้ หรือสินเชื่อต่างประเทศอีก 235 ล้านบาท และ 230 ล้านบาทตามลำดับ

ก. **องค์การทอผ้า** ใช้เงินรายได้ขององค์การทอผ้าเองในปี 2507-2509 ประมาณ 8 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงกิจการต่อจากที่ทำอยู่เดิม และใช้เงินงบประมาณแผ่นดินสำหรับก่อสร้างโรงงานใหม่ที่จังหวัดพิษณุโลก สามารถผลิตผ้าได้ 6.2 ล้านตารางเมตรต่อปี

ข. **องค์การแก้ว** โครงการนี้ใช้เงินจากเงินรายได้ขององค์การแก้วประมาณ 4.5 ล้านบาท เพื่อผลิตแก้วเสทิน 5 ตันต่อวัน เพื่อผลิตเครื่องแก้วสำหรับใช้ในกิจการศาสตร์วิชาการและกิจการแพทย์ เช่น ขวดยา แก้วไฟฉาย แก้วใช้ในการช่างและโม่ไฟทนความร้อนสูง เป็นต้น นอกจากนี้จะลงทุนเพิ่มเติมอีกประมาณ 15 ล้านบาทเพื่อขยายการผลิตแก้วประเภทอื่นๆ

ค. **บริษัทกระสอบอีสาน จำกัด** บริษัทนี้ได้ดำเนินการตามโครงการขยายกิจการตั้งแต่ปี 2505 โดยใช้เงินรายได้ของบริษัทเองประมาณ 19.4 ล้านบาทในการติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์เพิ่มเติมเพื่อขยายปริมาณการผลิตกระสอบจากวันละ 30,000 ใบ เป็นวันละ 50,000 ใบ ในปี 2507-2509 คาดว่าจะลงทุนอีก 38 ล้านบาท ในการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว

ง. **โรงงานกระสอบปานบางกระสอบ** โรงงานนี้ได้ดำเนินงานตามโครงการขยายกิจการระหว่างปี 2504-2506 โดยใช้เงินรายได้ของโรงงานเองประมาณ 14 ล้านบาท และจะลงทุนเพิ่มเติมอีกประมาณ 28 ล้านบาท ในปี 2507-2509 เพื่อขยายปริมาณการผลิตกระสอบจากปีละ 6 ล้านเป็นปีละ 10 ล้านใบ

จ. **โรงงานยาสูบ** จากการดำเนินงานในระยะปี 2504-2506 ปรากฏว่าโรงงานยาสูบสามารถทำการผลิตและจำหน่ายเพิ่มขึ้นปีละ 1,000 ล้านมวน ในปี 2507-2509 จะทำการสร้างโรงงานใหม่อีกแห่งหนึ่งแทนโรงงานเก่าที่จะหยุดดำเนินการเพราะสถานที่และเครื่องหมตอายุงานมานานแล้ว นอกจากนั้นทำการปรับปรุงกิจการทางฝ่ายไร่ ฝ่ายจำหน่าย และด้านอื่นๆ ทั้งนี้จะลงทุนจากรายได้ของโรงงานเองทั้งสิ้น รวม 182 ล้านบาท

ฉ. **อุตสาหกรรมอื่นๆ** นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมอื่นอีก ซึ่งใช้เงินรายได้ของตัวเองในการพัฒนากิจการให้เจริญขึ้น เช่น องค์การฟอกหนัง องค์การแบดเตอรี องค์การอาหารสำเร็จรูป บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ บริษัทไม้อัดไทย และองค์การน้ำตาลไทย เป็นต้น โดยเฉพาะบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติจะชำระหนี้ให้หมดและดำเนินงานให้ได้กำไรด้วยการ

ปรับปรุงงานที่โรงงานน้ำตาลสุพรรณบุรีและโรงงานกระดาษบางปะอิน ส่วนโรงงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมนั้นยังจะต้องปรับปรุงงานกันอีกมาก

13. สาขาพาณิชย์ รัฐวิสาหกิจที่ให้บริการเกี่ยวกับค่ามี 3 แห่งด้วยกันที่ใช้เงินรายได้ของตนเองประมาณ 76 ล้านบาท เพื่อปรับปรุงระบบการจำหน่าย การขยายตลาดการค้า และตามวัตถุประสงค์อื่นๆ กล่าวคือ องค์การเชื้อเพลิง องค์การคลังสินค้า และองค์การตลาด

14. การส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว เพื่อที่จะส่งเสริมกิจการท่องเที่ยวให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐดำริจะจัดสรรเงินให้องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นจำนวนเงินประมาณ 21.5 ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 ของระยะแรกของแผนพัฒนา (2504-2506)

ในอดีตการส่งเสริมการท่องเที่ยวมิได้เป็นที่สนใจมากนักที่จะส่งเสริมให้เป็นแหล่งเพิ่มพูนเงินตราต่างประเทศหรือในด้านคุณประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การอุตสาหกรรมภายในประเทศ แต่ในระยะเวลาสามปีที่แล้วมาได้เพิ่มความสนใจในด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น จะเห็นได้ว่าการก่อตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว บริษัทการบิน และบริษัทการเดินทางท่องเที่ยวขึ้น และเป็นผลทำให้กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางสำคัญของการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกไกล จำนวนชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นจากประมาณ 62,000 คน ในปี 2502 เป็นประมาณ 150,000 คน ในปี 2506 ในระยะเวลาเดียวกันนี้ โรงแรมชั้นหนึ่งได้เพิ่มจำนวนขึ้นจาก 858 ห้อง เป็น 1,687 ห้อง และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้อนุญาตให้สร้างโรงแรมชั้นหนึ่งอีกประมาณ 1,500 ห้อง เพื่อสนองความต้องการของกิจการท่องเที่ยวซึ่งกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว รายได้เป็นเงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นจากจำนวน 155 ล้านบาท ในปี 2502 เป็นประมาณ 420 ล้านบาทในปี 2506

อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวยังเป็นกิจการที่เพิ่มจะได้เริ่มพัฒนาในประเทศไทยและอาจขยายได้อีกมาก นอกจากจะส่งเสริมกิจการโรงแรมและบริการเกี่ยวกับกิจการท่องเที่ยวต่างๆ ให้มีปริมาณและระดับมาตรฐานสูงขึ้นเหมาะแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศแล้วยังสมควรที่จะส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศให้ทำการท่องเที่ยวไปชมท้องที่และสถานที่งดงามตามธรรมชาติและในด้านศิลปะ โดยส่งเสริมการจัดตั้งโรงแรมที่พักอาศัยและบริการอื่นๆ ในราคาต่ำให้มีขึ้นทั่วไปในท้องที่ที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มความรู้และความสัมพันธ์อันดีงามของประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศอีกด้วย กิจการท่องเที่ยวที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามแนวทางนี้ย่อมหมายถึงการฝึกฝนและการศึกษาในวิชาชีพต่างๆ ในกิจการท่องเที่ยว อาทิเช่น การโรงแรม การบริการเดินทางและการท่องเที่ยว เป็นต้น

งบพัฒนารัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 1

รวมงบพัฒนารัฐวิสาหกิจ

พ.ศ. 2504 – 2506 และ 2507 – 2509

(ล้านบาท)

	ปี	ปี 2504 – 2506			รวม (ประมาณ)	ปี	ปี 2507 – 2509			รวม (ประมาณ)
		ใช้จากรายได้	ได้จากงบประมาณ	ใช้จากเงินกู้ต่างประเทศ			ใช้จากรายได้	ได้จากงบประมาณ	ใช้จากเงินกู้ต่างประเทศ	
เกษตร	04	31.59	6.24	-	37.83	07	31.98	12.58	-	44.56
	05	32.71	5.50	-	38.21	08	23.92	16.57	-	40.51
	06	50.15	14.75	-	64.90	09	24.11	13.09	-	37.20
		114.45	26.49	-	140.94		80.01	42.26	-	122.27
คมนาคมและขนส่ง	04	138.21	64.90	34.51	237.61	07	379.99	264.13	315.70	959.82
	05	219.94	42.60	36.99	299.53	08	177.11	375.60	325.70	878.41
	06	302.38	87.10	3.90	393.38	09	155.29	167.40	174.60	497.29
		660.53	194.60	75.40	930.52		712.39	807.13	816.00	2,335.52
พลังงาน	04	130.79	93.90	330.97	555.66	07	113.46	128.20	551.99	793.65
	05	91.62	48.30	581.74	712.66	08	69.00	130.20	240.38	439.58
	06	121.71	126.80	602.80	851.31	09	61.90	37.30	60.14	159.34
		344.12	269.00	1,515.51	2,128.63		244.36	395.70	852.51	1,392.57
อุตสาหกรรม	04	100.98	77.00	-	177.98	07	132.17	91.30	151.00	274.47
	05	11.96	98.30	-	210.26	08	115.75	98.10	78.50	392.35
	06	106.31	131.00	10.00	247.31	09	120.80	45.20	-	166.00
		319.24	306.30	10.00	635.55		368.72	234.60	229.50	832.82
พาณิชย์	04	20.49	5.00	-	25.49	07	28.93	-	-	28.93
	05	13.48	1.00	-	14.48	08	28.29	-	-	28.29
	06	20.87	-	-	20.87	09	18.50	-	-	18.50
		54.84	6.00	-	60.84		75.72	-	-	75.72
รวมทุกสาขา		1,493.18	802.39	1,600.93	3,896.48		1,481.20	1,379.69	1,898.01	4,758.90

หมายเหตุ : ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ให้เพื่อชำระหนี้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และไม่รวมค่าภาษีศุลกากรและสรรพากร

ตารางที่ 2
ประมาณการลงทุนพัฒนาจากเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจ

(ล้านบาท)

รัฐวิสาหกิจ	2507	2508	2509	รวม
สาขาเกษตร				
1. องค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	0.20	2.20	2.20	4.60
2. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	30.00	20.00	20.00	70.00
3. องค์การสะพานปลา				
ก. โครงการสร้างท่าเทียบเรือ	0.69	0.72	0.81	2.22
ข. โครงการปรับปรุงขยายงาน	0.70	0.70	0.70	2.10
4. องค์การสวนยาง	0.39	0.30	0.40	1.09
รวมสาขาเกษตร	31.98	23.92	24.11	80.01
สาขาคมนาคมและขนส่ง				
1. การรถไฟแห่งประเทศไทย				
ก. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจประเภทก่อให้เกิด สินทรัพย์ถาวรของชาติ	231.68	59.18	50.09	340.95
ข. โครงการลงทุนอื่นๆ				
2. การท่าเรือแห่งประเทศไทย ^{1/}	56.57	26.00	29.00	111.57
3. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	72.17	69.28	56.57	198.02
4. องค์การ ร.ส.พ.	4.52	2.26	0.04	6.82
5. บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด	15.05	20.39	19.59	55.03
รวมสาขาคมนาคมและขนส่ง	379.99	177.11	155.29	712.39
สาขาพลังงาน				
1. การไฟฟ้าอันฮี	20.00	21.5	11.9	53.40
2. การไฟฟ้านครหลวง	78.46	30.00	30.00	138.46
3. การลิกไนท์	3.00	3.5	4.00	10.5
4. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	12.00	14.00	16.00	42.00
รวมสาขาพลังงาน	113.46	69.00	61.9	244.36
สาขาอุตสาหกรรม				
1. องค์การทอผ้า				
ก. โครงการปรับปรุงโรงงานทอผ้ากรุงเทพฯ	2.66	2.87	2.67	5.20
2. องค์การฟอกหนัง	0.83	0.45	0.20	1.48

รัฐวิสาหกิจ	2507	2508	2509	รวม
3. องค์การแก้ว				
ก. โครงการผลิตแก้วเสทิน	1.50	1.50	1.50	4.50
ข. โครงการปรับปรุงขยายงาน	5.18	5.20	5.20	15.58
4. องค์การแบดเตอรี	2.65	3.00	3.30	8.95
5. องค์การผลิตอาหารสำเร็จรูป	2.00	2.00	3.00	7.00
6. บริษัทกระสอบไทย จำกัด	2.50	2.50	2.50	7.50
7. บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ	11.00	12.00	13.00	36.00
8. บริษัทกระสอบอีสาน จำกัด	10.00	11.00	16.9	37.9
9. โรงงานยาสูบ	67.00	59.74	55.52	182.26
10. โรงงานไฟ	0.21	0.29	0.21	0.71
11. โรงงานอยุธยา	0.94	0.70	1.00	2.64
12. บริษัทไม้อัดไทย จำกัด				
ก. โครงการผลิตไม้อัด	15.00	-	-	15.00
ข. โครงการปรับปรุงขยายงาน	-	4.00	5.00	9.00
13. องค์การน้ำตาลไทย	1.05	1.50	1.8	4.35
14. โรงงานกระสอบป่าน	9.65	9.00	9.00	27.65
รวมสาขาอุตสาหกรรม	132.17	115.75	120.80	368.72
สาขาพาณิชย์				
1. องค์การตลาด	0.55	0.50	0.50	1.50
2. องค์การคลังสินค้า	2.00	2.00	2.00	6.00
3. องค์การเชื้อเพลิง	26.43	25.79	16.00	69.22
รวมสาขาพาณิชย์	28.93	28.29	18.50	75.72
รวมทุกสาขา	686.53	414.07	380.60	1,483.20

หมายเหตุ : 1/ ตัวเลขการลงทุนการทำเรือฯ ยังไม่รวมบางรายการที่ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา

ตารางที่ 3
การเพิ่มการผลิตของรัฐวิสาหกิจบางราย
ระหว่าง พ.ศ. 2504 – 2506 – 2509

รัฐวิสาหกิจ	หน่วย	การผลิต			อัตราเพิ่มร้อยละ	
		2504	2506 (ประมาณ)	2509 ^{1/} (ประมาณ)	2504- 2506	2507- 2509
สาขาเกษตร						
1. องค์การอุตสาหกรรมห้องเย็น	พันบาท	10,170	10,500	15,000	3	43
2. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	“	221,770	236,270	255,000	7	3
3. องค์การสะพานปลา	“	2,620	2,620	3,500	-	33
4. องค์การสวนยาง	“	3,560	5,670	6,500	59	14
สาขาคมนาคม						
1. การรถไฟแห่งประเทศไทย	ผู้โดยสาร กม. (ล้าน) ตัน กม. (ล้าน)	2,329	2,568	2,827	11	10
2. การท่าเรือแห่งประเทศไทย	“	1,376	1,498	1,686	9	13
สินค้าเข้า (ไม่รวมน้ำมัน)	พันตัน	993	2,707	1,320	21	10
สินค้าออก	พันตัน	3,376	3,600	3,964	7	10
3. องค์การโทรศัพท์	“	“	“	“	“	“
พระนคร-ธนบุรี	เลขหมาย	29,500	46,500	62,000	58	33
หัวเมือง	“	20,552	25,902	30,000	26	16
4. บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด	ผู้โดยสาร กม. (พัน) ตัน กม. (พัน)	28,612	29,962	31,331	5	5
“	“	306	365	435	19	19
สาขาพลังงาน						
การไฟฟ้า (4 แห่ง)	กิโลวัตต์	264,470	333,800	568,100	26	70
สาขาอุตสาหกรรม						
1. โรงกลั่นน้ำมันฝาง	บาเรล	13,000	16,000	21,000	23	25
2. องค์การทอผ้า ผ้าดิบ	พันเมตร	1,464	1,830	9,400	71	192
ผ้าอื่นๆ	“	420	1,390	“	“	“
3. องค์การฟอกหนัง หนังส้าเร็จรูป	พันตารางฟุต	814	1,023	1,200	25	17
หนังอื่นๆ	พันกิโลกรัม	95	160	170	68	9
4. องค์การแก้ว	ตัน	8,631 ^{1/}	19,800	22,000	130	11
5. องค์การเบตเตอรี	ชุด	8,869 ^{1/}	16,950	29,000	90	72
6. โรงงานกระดาษบางปะอิน	ตัน	3,600	9,669	15,000	168	55
โรงงานกระดาษไทย	“	“	“	“	“	“
7. บริษัทกระดาษบ่อสีฐาน จำกัด	พันใบ	8,835	15,000	23,000	72	51
บริษัทกระดาษไทย จำกัด	“	“	“	“	“	“

รัฐวิสาหกิจ	หน่วย	การผลิต			อัตราเพิ่มร้อยละ	
		2504	2506 (ประมาณ)	2509 ^{1/} (ประมาณ)	2504- 2506	2507- 2509
8. โรงงานน้ำตาลสุพรรณบุรี บริษัทน้ำตาลอุตสาหกรรม ชลบุรี จำกัด องค์การน้ำตาลไทย	ตัน	26,201	41,200	45,000	57	9
9. โรงงานยาสูบ	ล้านมวน	9,753	11,000	14,000	12	27
10. โรงงานไฟ	พันชุด	409	500	500	22	-
11. โรงงานสุราอยุธยา สุรา แอลกอฮอล์	พันเท พันลิตร	157 ^{1/} 758 ^{1/}	462 860	500 900	194 13	8 5
12. บริษัทไม้อัดไทย จำกัด	พันแผ่น	913	1,450	2,600	59	79
13. การลิกไนท์	พันตัน	163	268	440	64	64

หมายเหตุ : 1/ เดือนมกราคม-กันยายน เป็นตัวเลขที่แท้จริง เดือนตุลาคม-ธันวาคมเป็นตัวเลขประมาณ